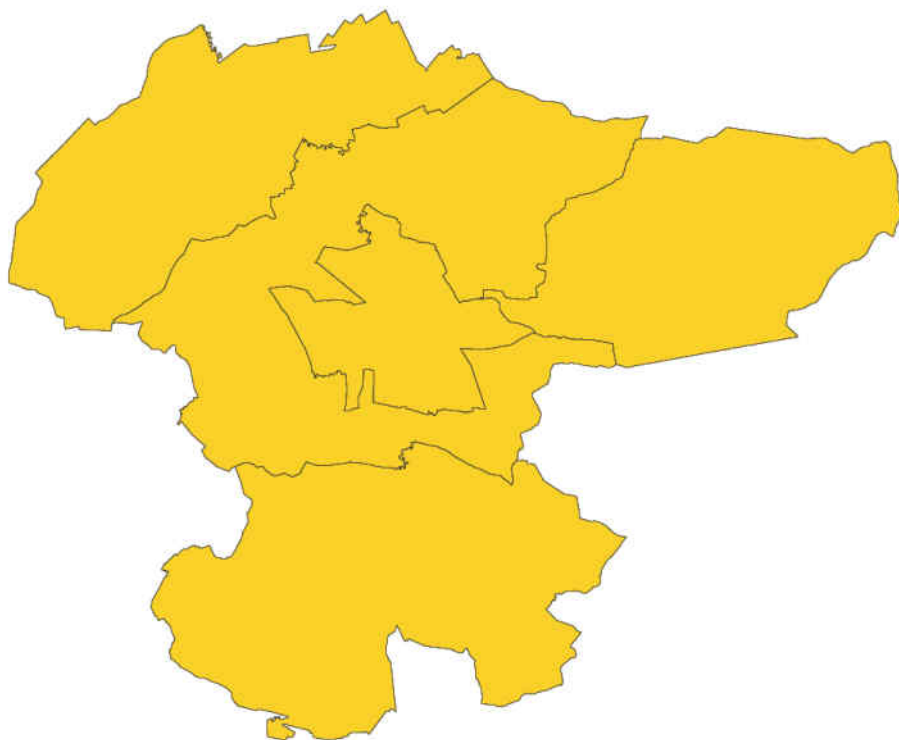

Strategia ZIT

Partnerstwo

**Miejski Obszar Funkcjonalny
Krasnegostawu**

miasto i gmina
Izbica

miasto
Krasnystaw

gmina
Krasnystaw

gmina
Łopiennik
Górny

gmina
Siennica
Różana

powiat
krasnostawski

Strategia ZIT

Partnerstwo

**Miejski Obszar Funkcjonalny
Krasnegostawu**

**Centrum
Wsparcia
Doradczego**

BURMISTRZ KRASNEGOSTAWU
Robert Kościuk

Strategia ZIT (PROJEKT NA DZIEŃ 30.04.2023.)

MOF Krasnegostawu

Opracowanie

Związek Miast Polskich

Zespół autorski

Janusz Kardasiński, Grzegorz Godziek, Artur Szopa, Hubert Guz, Kamil Niklewicz,
Łukasz Dąbrówka, Bohdan Skrzypczak, Piotr Górka

Kierownik projektu CWD

Jarosław Komża

Projekt „Pilotaż Centrum Wsparcia Doradczego Plus” poprzez bezpośrednie doradztwo ZMP w strategicznym planowaniu rozwoju 40 partnerstw samorządowych, ma na celu popularyzowanie idei partnerstwa międzysamorządowego, wzmocnienie zdolności gmin i powiatów do podejmowania przemyślanej i celowej współpracy oraz planowania kompleksowych przedsięwzięć aktywizujących potencjał obszaru partnerstwa i budujących jego rozwój.

Dzięki współpracy Związku Miast Polskich, samorządów lokalnych i regionalnych oraz Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, dla partnerstw gmin i powiatów z obszarów borykających się z problemami rozwojowymi przygotowywane są diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczo-przestrzennej, a następnie strategie terytorialne oraz pakiety przedsięwzięć podnoszące jakość życia mieszkańców.

Projekt „Pilotaż Centrum Wsparcia Doradczego Plus” realizowany jest w okresie od kwietnia 2022 do czerwca 2023 roku w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

2022 © Związek Miast Polskich

Skład Partnerstwa

1. Miasto Krasnystaw,
2. Powiat Krasnostawski,
3. Miasto i Gmina Izbica,
4. Gmina Krasnystaw,
5. Gmina Siennica Różana,
6. Gmina Łopiennik Górny.

Skład Rady Programowej ZIT

1. Robert Kościuk -	Burmistrz Krasnegostawu-
Przewodniczący
2. Jerzy Lewczuk -	Burmistrz miasta i gminy Izbica
3. Edyta Gajowiak-Powroźnik -	Wójt gminy Krasnystaw
4. Artur Sawa -	Wójt gminy Łopiennik Górny
5. Leszek Proskura -	Wójt gminy Siennica Różana
6. Andrzej Leńczuk -	Starosta Krasnostawski

Skład Grupy Roboczej

1. Joanna Sobstyl -	przedstawicielka miasta Krasnystaw -
Koordynator GR
2. Anna Pawelec -	przedstawicielka Powiatu
Krasnostawskiego
3. Grzegorz Suchodolski -	przedstawiciel miasta i gminy Izbica
4. Iwona Solan-	przedstawicielka gminy Krasnystaw
5. Monika Zaj -	przedstawicielka gminy Łopiennik Górny
6. Dariusz Turzyniecki -	przedstawiciel gminy Siennica Różana

PROJEKT

1. Spis treści

2.	Wstęp	10
2.1.	Wykaz skrótów	10
2.2.	Wprowadzenie.....	12
3.	Synteza diagnozy, analiza uwarunkowań i powiązań strategicznych	14
3.1.	Charakterystyka Partnerstwa	14
3.2.	Delimitacja MOF Krasnegostawu w strukturze przestrzennej Województwa Lubelskiego.....	15
3.3.	Analiza problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych	16
3.3.1.	Kluczowe problemy i potrzeby rozwojowe Partnerstwa	16
3.3.2.	Kluczowe potencjały rozwojowe Partnerstwa	22
3.4.	Analiza wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych.....	25
3.5.	Kluczowe wyzwania MOF Krasnegostawu	31
4.	Cele partnerstwa i ich operacjonalizacja.....	35
4.1.	Cele strategii Partnerstwa	36
4.1.1.	Cel ogólny (misja) Partnerstwa	36
4.1.2.	Cele strategiczne strategii Partnerstwa	37
4.1.3.	Zintegrowany charakter celów strategicznych MOFK.....	51
4.1.4.	Wizja strategiczna Partnerstwa.....	53
4.2.	Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych	56
4.2.1.	Działania i typy projektów realizujące cele strategiczne strategii	56
5.	Projekty	59
5.1.	Proces identyfikacji i wyboru projektów	60
5.2.	Lista Projektów	62
5.3.	Powiązanie pomiędzy projektami	82
5.4.	Produkty i rezultaty projektów oraz ich wskaźniki.....	83
6.	Elementy Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (SUMP)	88
6.1.	Diagnoza potrzeb w zakresie transportu miejskiego	89

6.1.1.	Uwarunkowania MOFK wynikające z położenia partnerstwa w regionie/kraju.....	89
6.1.2.	Komunikacja i transport w tym aspekty zrównoważonej mobilności....	90
6.2.	Strategiczne podejście w zakresie mobilności miejskiej	95
7.	Wdrażanie: warunki i procedury obowiązujące w realizacji strategii.....	97
7.1.	Zarządzanie wdrażaniem strategii.....	97
7.1.1.	Forma instytucjonalizacji.....	98
7.1.2.	System zarządzania wdrażaniem strategii	99
7.1.3.	Cykl aktualizacji strategii	101
7.1.4.	Procedura wyłączenia/rezygnacji z uczestnictwa w partnerstwie.....	102
7.2.	Monitorowanie i ocena wdrażania.....	103
7.2.1.	Monitorowanie procesu wdrażania Strategii.....	103
7.2.2.	Ocena (ewaluacja) stopnia osiągnięcia celów strategicznych	105
8.	Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych (partycypacja społeczna).....	107
8.1.	Partycypacja społeczna na etapie przygotowywania strategii.....	107
8.2.	Partycypacja społeczna na etapie realizacji strategii	114
8.3.	Partycypacja społeczna na etapie oceny efektów strategii.....	115
9.	Źródła finansowania	117
9.1.	Analiza źródeł finansowania	117
9.2.	Wnioski	124
10.	Wykazy i spisy.....	125
10.1.	Spis rycin	125
10.2.	Spis tabel.....	125
10.3.	Wykaz załączników	126

PR

2. Wstęp

2.1. Wykaz skrótów

CP	Cele Polityki Spójności wskazane w art. 5 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.
DZ PR	Departament Zarządzania Programami Regionalnymi w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Lublinie
DSiR	Departament Strategii i Rozwoju w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Lublinie
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS+	Europejski Fundusz Społeczny Plus
FEL	Program Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027
FS	Fundusz Spójności
GR MOFK	Grupa Robocza MOF Krasnegostawu
IP	Institucja pośrednicząca
IZ	Institucja Zarządzająca programem regionalnym lub programem krajowym
IZ PR	Institucja Zarządzająca programem Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027
JST	Jednostka(i) samorządu terytorialnego
KPOŚK	Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych
KSRR 2030	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030
MFIPR	Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
MOF	Miejski obszar funkcjonalny

MOFK	Miejski obszar funkcjonalny Krasnegostawu
MOF OW	Miejski obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego
OP	Oddział Programowania w Departamencie Zarządzania Programami Regionalnymi Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie
OSI	Obszar strategicznej interwencji
Partnerstwo	Miejski Obszar Funkcjonalny Krasnegostawu
RD	Raport Diagnostyczny „Portret Partnerstwa Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Krasnegostawu”
rozporządzenia EFRR i Funduszu Spójności	
	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności
rozporządzenie ogólne	
	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej
RP	Rada Programowa ZIT MOF Krasnegostawu
SRWL	Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku
Strategia	Strategia ZIT Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Krasnegostawu
SUMP	Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej
SZOP	Szczegółowy Opis Priorytetów programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021 - 2027

UMWL	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie
UP	Umowa Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce ustawa wdrożeniowa - ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027
u.s.g.	Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym
UMWL	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego
ZMP	Związek Miast Polskich z siedzibą w Poznaniu
ZWL	Zarząd Województwa Lubelskiego.
ZIT	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne, instrument rozwoju terytorialnego, o którym mowa w art. 28–30 rozporządzenia ogólnego oraz w art. 9 i art. 11 rozporządzenia EFRR i Funduszu Spójności

2.2. Wprowadzenie

Jednym z celów polityki spójności Unii Europejskiej w ramach perspektywy finansowej na lata 2021-2027 jest zwiększenie wpływów lokalnych wspólnot na kształtowanie polityki terytorialnej. Cel 5 “Europa bliżej obywateli” skupia się na wzmocnieniu roli samorządów terytorialnych w stymulowaniu procesów rozwojowych w oparciu o działania wynikające ze strategii terytorialnych. Fundamentem do podejmowania tych interwencji jest współpraca samorządów na bazie zawiązywanych partnerstw, w ramach odpowiednich instrumentów terytorialnych polityki spójności, tj. ZIT i IIT.

Niniejsza strategia jest dokumentem, o którym mowa w art. 29 rozporządzenia ogólnego, zwanym dalej „strategią ZIT” Partnerstwa Miasta Krasnystaw, Miasta i Gminy Izbica, Gminy Krasnystaw, Gminy Siennica Różana oraz Gminy Łopiennik Górny tworzących związek ZIT Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Krasnegostawu stanowi odpowiedź na problemy, potrzeby rozwojowe, wyzwania i szanse wskazane w przeprowadzonej diagnozie obszaru partnerstwa. Strategia i jej proces przygotowywania są zgodne z ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027.

Strategia zawiera m.in. syntezę diagnozy, cele, do których partnerstwo dąży oraz odpowiadające im kierunki działań, wskaźniki, listę projektów wraz z informacją o ich wyborze, źródła finansowania i opis systemu wdrażania.

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne są instrumentem rozwoju terytorialnego, o którym mowa w art. 28-30 rozporządzenia ogólnego oraz w art. 9 i art. 11 rozporządzenia EFRR i Funduszu Spójności. Są realizowane w miejskich obszarach funkcjonalnych wskazanych jako obszary strategicznej interwencji w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa. Istotą ZIT w perspektywie finansowej na lata 2021-2027 jest realizacja zintegrowanych przedsięwzięć przyczyniających się do rozwiązywania wspólnych problemów i skoordynowanego zaspokajania potrzeb obszaru objętego ZIT.

Wskazane w dokumencie projekty mają charakter zintegrowany w oparciu o założenia Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej przedstawione w dokumencie pn. „Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie 2021 -2027”. Z kolei prezentowane w strategii podejście zintegrowane oparte jest na autorskiej koncepcji wiązek projektowych, stanowiących fundament do wykazania powiązań między projektami, celami oraz działaniami. Zakres strategii, w szczególności w odniesieniu do wzoru listy projektów, podejścia zintegrowanego, wskaźników, został skonsultowany w toku prac nad strategią z przedstawicielami Instytucji Zarządzającej Województwa Lubelskiego. Strategia została opracowana także w oparciu o procedurę opiniowania strategii ZIT wskazaną przez IZ programu regionalnego.

Projekt Strategii ZIT Partnerstwa Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Krasnegostawu został przygotowany przez partnerów i zespół ekspertów Związku Miast Polskich w okresie listopad 2022 roku – kwiecień 2023 roku w ramach projektu Centrum Wsparcia Doradczego Plus, zainicjowanego przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. W pracach nad dokumentem zaangażowani zostali przedstawiciele samorządów tworzących partnerstwo (Rada Programowa ZIT oraz Grupa Robocza) oraz partnerzy społeczno-gospodarczy i interesariusze różnych środowisk. Ostateczny kształt strategii został zatwierdzony przez Radę Programową ZIT Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Krasnegostawu.

3. Synteza diagnozy, analiza uwarunkowań i powiązań strategicznych

3.1. Charakterystyka Partnerstwa

Terytorium Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Krasnegostawu (MOFK) wyznaczają granice 5 jednostek samorządu terytorialnego: Miasto Krasnystaw, Miasto i Gmina Izbica, Gmina Krasnystaw, Gmina Siennica Różana i Gmina Łopiennik Górny. W sierpniu 2022 r. Rada Programowa ZIT podjęła uchwałę wyrażającą zgodę na przystąpienie Powiatu Krasnostawskiego do Partnerstwa. Członkostwo Powiatu ma charakter aktywnego partnerstwa organu administracji publicznej, ale nie zmienia ono wyżej opisanego terytorium.

Partnerzy podejmując przedmiotową decyzję kierowali się istotnymi dla rozwoju MOFK czynnikami argumentując, iż włączenie Powiatu Krasnostawskiego do Partnerstwa:

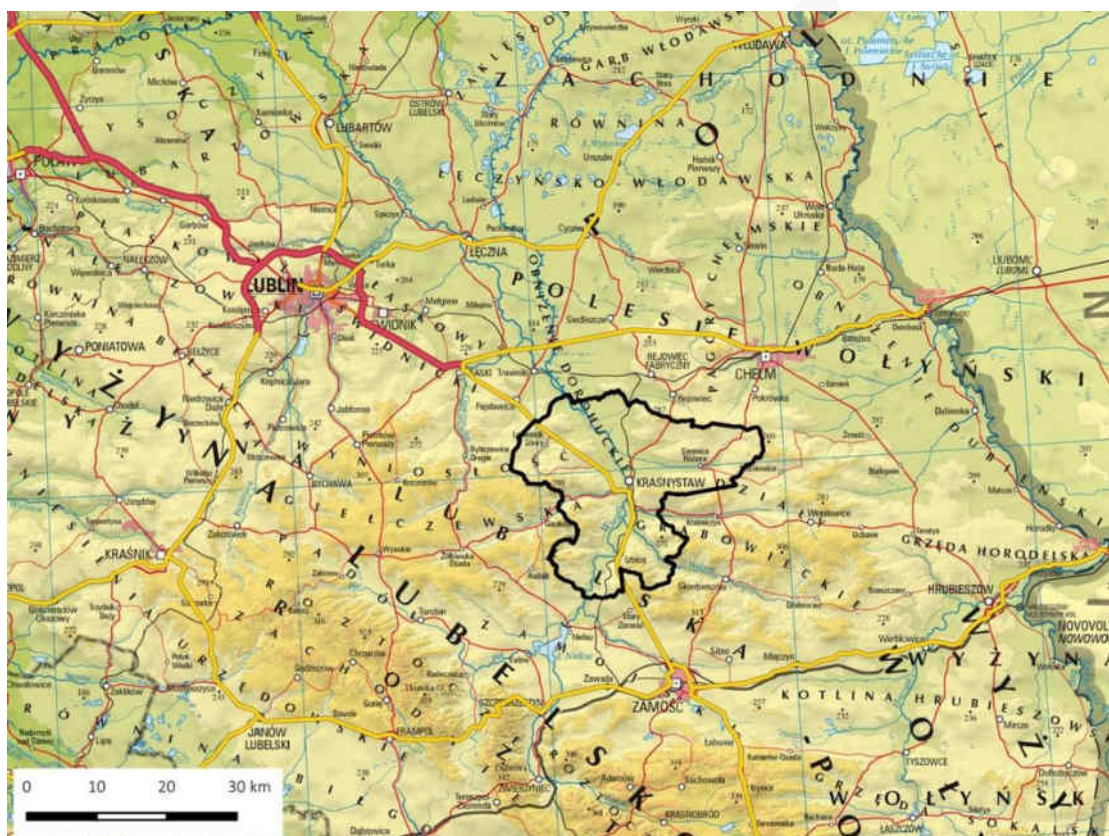
- Pozwoli na integrację obszaru spajając współpracę jednostek samorządu terytorialnego w MOFK.
- Umożliwi efektywniejszą realizację zadań publicznych, w szczególności w zakresie świadczenia usług ponadgminnych – opieki zdrowotnej, szkół średnich, bezpieczeństwa publicznego etc.
- Usprawni i uczyni efektywniejszą współpracę w projektowaniu systemu transportowego, w tym transportu publicznego jako zagadnienia ponadgminnego, wymagającego współdziałania podmiotów, różnych poziomów zarządzania drogami.
- Wpłynie na wzmocnienie i efektywne wykorzystanie gospodarczych i społecznych potencjałów Miasta Krasnystaw jako miasta rdzeniowego oraz strefy zewnętrznej MOFK tj: Miasta i Gminy Izbica, Gminy Krasnystaw, Gminy Łopiennik Górny oraz Gminy Siennica Różana.

Partnerstwo położone jest na terenie Wyżyny Lubelskiej. Na obszarze MOF Krasnegostawu znajdują się dwa miasta: Krasnystaw jako ośrodek rdzeniowy

oraz Izbica, która ma charakter gminy miejsko wiejskiej. Pozostali Partnerzy to gminy o charakterze wiejskim, na których poza wymienionymi małymi miastami: Krasnymstaw i Izbica funkcjonują łącznie 74 wsie i 87 sołectw.

Łączny obszar zajmowany przez MOFK wynosi 535,81 km² i jest on zamieszkiwany przez 42 355 mieszkańców.¹

Ryc. 1. Położenie Partnerstwa

Źródło: Opracowanie ZMP na podstawie danych GUGiK oraz GDDKiA

3.2. Delimitacja MOF Krasnegostawu w strukturze przestrzennej Województwa Lubelskiego

Miejski Obszaru Funkcjonalny Krasnegostawu (MOFK) został wskazany jako obszar szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej, stanowiący

¹ Raport Diagnostyczny „Portret Partnerstwa Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Krasnegostawu”, 2022 © Związek Miast Polskich.

zwarty układ przestrzenny składający się z funkcjonalnie powiązanych terenów, posiadających wspólne uwarunkowania i przewidywane jednolite cele rozwoju w „Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku” przyjętej uchwałą Sejmiku Województwa Lubelskiego nr XXIV/406/2021 z dnia 29.03.2021 r.

Terytorialny wymiar polityki rozwoju przejawia się w programowaniu rozwoju i podejmowaniu działań w stosunku do obszarów strategicznej interwencji wskazanych co do rodzaju i określeniu wstępnej delimitacji na poziomie średniookresowej strategii rozwoju kraju – „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju”, do których odnoszą się strategie wojewódzkie. W efekcie sformułowania i uchwalenia „Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku” zakres terytorialny MOFK został wyznaczony jako obszar pięciu jednostek samorządu terytorialnego (jst): Miasto Krasnystaw – jako ośrodek rdzeniowy, Miasto i Gmina Izbica oraz gminy wiejskie Krasnystaw, Siennica Różana, Łopiennik Górny – jako strefa zewnętrzna MOFK.

Głównym celem zastosowania ZIT dla MOFK jest wzmocnienie powiązań i układów funkcjonalnych pomiędzy tworzącymi go jednostkami samorządu terytorialnego tak aby wykorzystać komplementarność regionalnego systemu miejskiego i umożliwić czerpanie korzyści z rozwoju większych ośrodków oraz pomiędzy miastami a otaczającymi je obszarami dzięki czemu zapewniony zostanie efektywny dostęp do rynku pracy i usług przy jednoczesnym ograniczaniu negatywnego oddziaływania człowieka na otoczenie.

3.3. Analiza problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych

3.3.1. Kluczowe problemy i potrzeby rozwojowe Partnerstwa

Kluczowe problemy i potrzeby zidentyfikowane na etapie sporządzania raportu to negatywne zjawiska, czynniki oraz niewykorzystane potencjały, które uniemożliwiają lub utrudniają realizację kierunków i celów rozwojowych gmin z obszaru partnerstwa.

Problemy i potrzeby kluczowe (główne) zostały zaprezentowane w grupach tożsamyh rodzajowo obejmujących wymiary społeczny, gospodarczy i środowiskowo-przestrzenny.

1. Problemy i potrzeby wymiaru społecznego

Demografia. Pierwszym i najważniejszym problemem obszaru społecznego MOFK są nawarstwiający się negatywne trendy demograficzne. Wskaźniki przyrostu naturalnego, salda migracji, struktury wiekowej mieszkańców wraz z jej dynamiką, wskaźnik dzietności i zastępowalności pokoleń przyjmują wartości, które potwierdzają – w długiej perspektywie czasu – depopulację obszaru Partnerstwa. Zarówno wartość tych wskaźników, jak i ich dynamika w nadanych okresach, są na poziomie wyraźnie gorszym od średnich wartości dla Polski, a nawet dla Województwa Lubelskiego. Konsekwencją negatywnych trendów jest prognozowane na rok 2030 wystąpienie zjawiska starości demograficznej. Zjawisko to niesie za sobą szereg negatywnych konsekwencji związanych ze wzrostem obciążenia ekonomicznego mieszkańców. W dalszej konsekwencji wiąże się to ze:

- spadkiem poziomu dochodów samorządów,
- wzrostem kosztów jednostkowych podstawowych usług publicznych powodującym pogorszenie jakości ich świadczenia, a nawet niedobory,
- wzrostem kosztów korzystania z infrastruktury technicznej,
- niedoborem siły roboczej na rynku pracy.

Warunki zamieszkiwania. Problemy związane z warunkami zamieszkiwania związane są z jakością lokali mieszkalnych, jednakże ich skala nie wydaje się być szczególnie alarmująca. Mieszkańcy MOF statystycznie mają mniejszy dostęp do mieszkań ze splekiwanym ustępem w stosunku do średniej regionalnej, jednakże skala różnicy wskaźników nie przekracza 2%. Niższy jest też wskaźnik dostępu do kanalizacji. Zjawisko to ma swoją przyczynę w typie rozproszonej zabudowy charakterystycznej dla obszarów wiejskich. Rozproszenie zabudowy stanowi barierę dla rozwoju infrastruktury technicznej.

Dostęp do usług publicznych. W zakresie usług edukacyjnych można zaobserwować spadek wskaźnika skolaryzacji na poziomie szkół ponadpodstawowych, a także wykraczające ponad spadek wartości wskaźnika skolaryzacji spadki liczby absolwentów szkół ponadpodstawowych. W konsekwencji może pociągać to za sobą brak przywiązania do obszaru, odpływ z jego terenu ludzi wykształconych i spadek liczby osób o wysokich kwalifikacjach, co przełoży się zarówno na zdolności rozwoju w sferze gospodarczej, jak również w wymiarze społecznym.

Usługi ochrony zdrowia świadczone na obszarze MOF wymagają pogłębienia analizy, ponieważ zarówno dostępność lekarzy, jak i infrastruktury szpitalno-zabiegowej, jest w MOF na poziomie wyższym niż wynosi średnia dla

Województwa Lubelskiego, jednakże jak pokazały badania przepływu usług zarówno w zakresie podstawowej, jak i specjalistycznej opieki zdrowotnej mieszkańcy w stopniu znaczącym wyjeżdżają po te usługi poza teren Partnerstwa.

Aktywność i integracja społeczna mieszkańców. Problemem obszaru są występujące na nim deficyty:

- oferty usług w obszarze usług pomocy społecznej, w tym usług dzisiaj nieobecnych (miejsca dla matek z dziećmi, noclegowni i ogrzewalnie dla osób bezdomnych, placówek interwencyjnych dla ofiar przemocy),
- aktywności w obszarze profilaktyki zdrowotnej i społecznej (specjalistyczne placówki terapeutyczne, dla kobiet w ciąży),
- placówek całodobowej opieki dla osób z niepełnosprawnościami i przewlekle chorych, a także mieszkalnictwa wspomaganego,
- środowiskowo zorganizowanego wsparcia osób z problemami zdrowia psychicznego,
- oferty usług społecznych o charakterze powszechnym, a nie tylko selektywnym, czyli obejmującym wyłącznie klientów pomocy społecznej.

Deficyty te stanowią barierę dla aktywizacji wielu grup osób co jest szczególnie istotne w obliczu wyżej opisanych problemów demograficznych, a ich konsekwencje rzutują na jakość życia mieszkańców.

Bezpieczeństwo. Istotnym problemem MOF jest poziom bezpieczeństwa. Partnerstwo notuje niekorzystne statystyki w zakresie przestępstw przeciwko zdrowiu i życiu. W przypadku wskaźników dotyczących przestępstw przeciwko mieniu i przestępstw drogowych w Partnerstwie wskaźniki przyjmują wartości nieznacznie korzystniejsze niż w regionie. Jednakże w przypadku wszystkich wymienionych wskaźników dynamika ograniczania zjawisk jest wyraźnie gorsza od średniej dynamiki wojewódzkiej (w przypadku przestępstw drogowych w MOF występuje nasilenie się zjawiska). Dodatkowym potwierdzeniem przedstawianej tezy są wyniki badań młodzieży i mieszkańców. Tylko około 63% dorosłych mieszkańców i zaledwie 53% młodzieży uważa, że bezpieczeństwo jest mocną stroną Partnerstwa. Oznacza to, że około 37% dorosłych i prawie połowa młodzieży uważa, że obszar Partnerstwa nie jest miejscem bezpiecznym.

2. Problemy i potrzeby wymiaru gospodarczego

Rynek Pracy. Wskaźnik stopy bezrobocia wynoszący w MOF 11,6% ma wartość wyższą niż wskaźnik dla całego regionu, który jest z kolei wyższy niż wskaźnik dla Polski, który w analogicznym okresie wynosił 6,2%. Zarówno przedstawione porównanie, jak i wielkość samego wskaźnika, wskazują na występowanie istotnego problemu. W analizowanym okresie w Polsce rynek

pracy miał charakter rynku pracownika. W MOFK był on niewątpliwie rynkiem pracodawcy. Warty zauważenia jest, że w przeprowadzonych badaniach społecznych 88,78% dorosłych mieszkańców obszaru wskazało, że oferty pracy są słabą stroną Partnerstwa (84,01% wskazało na wysokość zarobków i płac). Wśród młodzieży 61,54% ankietowanych odpowiedziało, że oferty pracy na terenie Partnerstwa zachęcają do jego opuszczenia (69,23% wskazało na wysokość zarobków i płac). Odziaływanie problemu ma zapewne charakter bardzo szeroki - począwszy od negatywnego wpływu na decyzje prokreacyjne, przez wzmocnienie decyzji migracyjnych, aż do osłabiania zdolności do finansowania kluczowych usług społecznych, a co za tym idzie dostępności i poziomu jakości ich świadczenia.

Inwestycje. Duży związek z rynkiem pracy ma zdiagnozowany niski poziom inwestycji i brak oferty inwestycyjnej oraz wycofywanie się z MOF części średnich i dużych przedsiębiorców. Czynniki utrudniającymi podejmowanie decyzji inwestycyjnych są m.in. brak terenów inwestycyjnych oraz niski (znacznie niższy od średniego poziomu regionalnego) stopień pokrycia obszaru miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Finanse. Problemem jst wchodzących w skład MOF jest szybszy wzrost wydatków aniżeli dochodów oraz spadek wpływów z tytułu podatku CIT. Biorąc pod uwagę wyżej opisane wnioski dotyczące problemów demograficznych i rynku pracy nie bez znaczenia pozostaje fakt, iż ponad 51% dochodów osiąganych przez jst MOF z grupy dochodów podatkowych ma swoje źródło w podatku PIT.

Sytuacja materialna mieszkańców. Problemem MOF jest duży odsetek osób, które osiągają dochody na poziomie nie większym niż minimalne wynagrodzenie brutto (58,13%). Ten fakt oraz opisany wcześniej wysoki wskaźnik stopy bezrobocia generują trend wzrastającej liczby osób otrzymujących wsparcie finansowe. Szczególnie niepokojące jest duże tempo narastania problemu (wyraźnie większe od dynamiki województwa).

3. Problemy i potrzeby wymiaru środowiskowo-przestrzennego

Środowisko naturalne. Czystość środowiska naturalnego MOF jest warunkiem niezbędnym dla realizacji głównych kierunków rozwoju Partnerstwa (rolnictwo, przetwórstwo rolno-spożywcze, turystyka). W tym kontekście problemem jest niska jakość wód powierzchniowych oraz występowanie na znacznej części obszaru deficytu wód powierzchniowych. Chociaż poziomy zanieczyszczenia powietrza mieszczą się w normach wynikających z przepisów prawa to pożądane jest zmniejszenie poziomu

emisji pochodzącej z gospodarstw domowych oraz transportu. W zakresie gospodarki odpadami występuje w MOF problem niskiego zaawansowania w zakresie przechodzenia w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym. Jakość środowiska naturalnego nie jest bezpośrednią przyczyną wskazanych już wcześniej problemów MOF, jednakże systematyczna poprawa jego stanu jest niezbędna dla wykorzystania jego potencjału i zrealizowania planowanych kierunków rozwoju.

Dziedzictwo kulturowe. Bogaty zasób dziedzictwa kulturowego Partnerstwa przekładający się na duży potencjał rozwoju branży turystycznej nie jest właściwie wykorzystywany z powodu braku produktów turystycznych. Problemem jest niezdefiniowany i niesparametryzowany finansowo rodzaj pobytu/produktu turystycznego w sposób właściwy dla potencjału lokalnych zasobów. W konsekwencji nie występuje profesjonalna oferta turystyczna. Dodatkowym problemem uniemożliwiającym właściwe wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego jest słaby stan bazy noclegowej i gastronomicznej. Rozwiązanie przedmiotowych problemów pozwoliłoby na powstanie atrakcyjnych miejsc pracy, których brak jest jednym z kluczowych problemów Partnerstwa.

Komunikacja i transport. Położenie MOF jest jednym z jego najważniejszych atutów, jednakże, aby było możliwe wykorzystanie tego atutu niezbędne jest zmodernizowanie szlaków komunikacyjnych (budowa trasy S17 oraz linii kolejowej), a także podniesienie jakości i dostępności transportu publicznego. Aktualnie na terenie większości jst Partnerstwa występują obszary o utrudnionym dostępie do usług transportu publicznego. Zjawisko stanowi barierę zarówno dla części mieszkańców i ich aspiracji zawodowych oraz potrzeb, jak i dla osób odwiedzających MOFK, którzy są zmuszeni do korzystania z transportu indywidualnego.

Infrastruktura techniczna. Charakterystyka zabudowy właściwa dla obszarów wiejskich (duże rozproszenie zabudowy) znacząco utrudnia rozwój infrastruktury technicznej czyniąc ją na takich terenach dużo bardziej kosztowną, tak w budowie, jak i w eksploatacji, aniżeli w przypadku zabudowy zwartej. Problem ten występuje w MOF na poziomie skanalizowania obszaru, które jest wskaźnikowo o około 5% słabsze od średniego poziomu występującego w regionie. Innym problemem infrastruktury technicznej Partnerstwa jest praktycznie brak występowania elementów kogeneracji energetycznej. Wspomniany już wcześniej bardzo niski poziom zaawansowania Partnerstwa w procesie przechodzenia w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym również wymaga powstania

niezbędnej do tego infrastruktury poprzez modernizację istniejącej lub budowę nowej infrastruktury, a także kształtowanie postaw społecznych, których celem będzie zwiększenie świadomości w zakresie zużycia surowców oraz źródeł powstawania odpadów.

OZE. Problemem jest niezadowalający stan wykorzystania potencjału Partnerstwa w zakresie odnawialnych źródeł energii a tym samym możliwości jakie w najbliższych dziesięcioleciach będą z tego wynikać. Dość wspomnieć, że MOF jest najlepiej nasłonecznionym obszarem w Polsce, a wśród gmin wchodzących w jego skład znajdują się takie, w których nie zrealizowano jak dotąd żadnych dużych programów związanych z rozwojem fotowoltaiki. Montaż tego typu instalacji (z wykorzystaniem atrakcyjnych form dofinansowania instalacji OZE) oprócz oczywistego pozytywnego wpływu na środowisko naturalne powinien obniżyć koszty funkcjonowania zarówno mieszkańców, jak i instytucji publicznych, co w kontekście sytuacji materialnej mieszkańców oraz stanu finansów jest pozostaje w bezpośrednim związku z jakością życia na obszarze Partnerstwa.

W wyniku analizy zgromadzonego materiału zidentyfikowano „Słabe strony” oraz „Zagrożenia” MOFK.

Słabe strony:

- depopulacja, negatywne trendy demograficzne (ujemne salda przyrostu naturalnego i migracji),
- niezadowalająca oferta edukacji ponadpodstawowej,
- nieatrakcyjne oferty pracy,
- nieatrakcyjne wynagrodzenia,
- niska jakość usług ochrony zdrowia,
- niska jakość usług otoczenia biznesu,
- brak produktów turystycznych,
- słaba jakość oferty kultury wysokiej,
- brak aktywnej polityki promocyjnej,
- niski poziom transportu publicznego na obszarze Partnerstwa,
- niewystarczająca dostępność Internetu szerokopasmowego oraz programów zmierzających do nabywania kompetencji cyfrowych,
- niski poziom pokrycia planami zagospodarowania przestrzennego obszaru Partnerstwa,
- brak oferty inwestycyjnej,
- brak terenów inwestycyjnych.

Zagrożenia:

- niekorzystna sytuacja makroekonomiczna (inflacja, efekt popandemiczny, konsekwencje wojny w Ukrainie, nieprzejrzystość regulacji prawnych),
- duża niepewność w zakresie perspektywy prowadzenia działalności gospodarczej,
- emigracja najlepiej wykształconej ludności,
- prognozowana starość demograficzna,
- brak poprawy poziomu wsparcia samorządu lokalnego dla prowadzących działalność gospodarczą,
- silna konkurencja większych miast oferujących przedsiębiorcom lepsze warunki prowadzenia biznesu,
- brak systemowych rozwiązań w zakresie pozyskiwania kapitału niezbędnego do zrealizowania zadań rozwojowych.

3.3.2. Kluczowe potencjały rozwojowe Partnerstwa

Potencjałami MOFK są jego zasoby oraz oferowane produkty i usługi, które przynoszą lub mogą przynieść korzyści bezpośrednie (dochody) lub pośrednie poprzez wytworzenie wartości dodanej dla mieszkańców i interesariuszy Partnerstwa. Potencjały Partnerstwa to możliwości rozwoju, zbudowane na kompetencjach, sprawnościach i posiadanych zasobach, a także na umiejętnym korzystaniu z zasobów otoczenia, które mają służyć osiągnięciu określonych celów lub kierunków rozwojowych. Potencjały możemy podzielić na kategorie zasobów i produktów, które budują jego mocne strony i generują szanse rozwojowe. W wyniku diagnozy MOFK zidentyfikowano kluczowe potencjały lokalnych zasobów, które mogą być wykorzystane dla generowania łańcuchów produktów lokalnych.

Jako najcenniejsze zasoby zostały zidentyfikowane:

- dobra klasa ziemi,
- istniejąca baza surowcowa dla przemysłu rolno-spożywczego
- najlepsze w Polsce warunki do rozwoju energetyki fotowoltaicznej,

Szczególnie istotnym potencjałem Partnerstwa, który znalazł się poza czołową trójką jest z pewnością dobra lokalizacja (położenie Partnerstwa). Zgodnie z przeprowadzoną analizą położenia Partnerstwa jest ono jego niewątpliwym atutem, który umożliwia kreowanie m.in. takich ścieżek rozwoju jak rozwój branży turystycznej, czy oferty osadnictwa na terenie MOFK.

Zasoby stanowią dla Partnerstwa wyjątkowy kapitał, dzięki czemu MOFK oferuje wiele charakterystycznych dla obszaru produktów i usług, które

dostarczają korzyści dla mieszkańców i interesariuszy, poprzez kształtowanie jakości życia, więzi społecznych czy także generowanie dochodów dla Samorządów a także tworzenie tzw. wartości dodanej w postaci rozpoznawalności obszaru. Wśród nich można wyróżnić:

- wydarzenia i imprezy kulturalno-rozrywkowe (Chmielaki, młodzieżowy przegląd koni czystej krwi arabskiej, pokaz koni rasy małopolskiej, międzynarodowy festiwal „Łączy nas kultura”) - generowanie wartości w zakresie: dochodów mieszkańców, przedsiębiorców i samorządów poprzez rozwój branży turystycznej, wzmacniania więzi społecznych i tożsamości lokalnej, a w konsekwencji poprawy jakości życia mieszkańców i poprawy rozpoznawalności MOF,
- produkcję wyrobów z metalu (filtry, konstrukcje stalowe, linie technologiczne) – generowanie wartości w zakresie: dochodów mieszkańców, przedsiębiorców i samorządów oraz poprawy jakości życia mieszkańców dzięki tworzeniu atrakcyjnych miejsc pracy,
- produkcję przetworów rolno-spożywczych (mleczarskie, zielarskie, cukrownicze, mięsne). Generowanie wartości w zakresie: dochodów mieszkańców, przedsiębiorców i samorządów oraz kultywacji zasobów naturalnych,
- produkcję rolno-spożywczą (zioła, zboża, trawy, buraki, owoce miękkie). Generowanie wartości w zakresie: dochodów mieszkańców utrzymujących się z uprawy roli oraz kultywacji zasobów naturalnych,
- szkolnictwo zawodowe (szkoła rolnicza, inne). Generowanie wartości w zakresie: wzmacniania więzi społecznych i tożsamości lokalnej a także inwestycja w możliwości rozwojowe Partnerstwa poprzez zapewnienie mieszkańcom kwalifikacji poszukiwanych przez pracodawców i jednocześnie zapewnienie pracodawcom wykwalifikowanej kadry niezbędnej do prowadzenia działalności gospodarczej.

Dopełnieniem analizy zasobów i produktów są wyniki przeprowadzonych badań społecznych. W udzielonych odpowiedziach znaczącą pozycję stanowią deklaracje, które niewątpliwie mają potencjał nadający się do wykorzystania przy planowaniu rozwoju MOFK, co więcej w przypadku braku występowania niektórych cech społeczności lokalnej i odpowiednich postaw nawet największe istniejące potencjały nie będą mogły zostać w pełni wykorzystane. W przypadku MOFK niewątpliwym potencjałem, który może stanowić mocny fundament wdrażania polityki rozwoju jest wyłaniający się z przeprowadzonych badań kapitał społeczny przejawiający się w postaci:

- pozytywnych postawach młodzieży w stosunku do przedsiębiorczości,
- patriotyzmu lokalnego,

- aktywności i zaangażowania mieszkańców w lokalne inicjatywy społeczno-gospodarcze.

Na podstawie wyżej opisanego materiału oraz jego analizy określone zostały „Mocne Strony” i „Szanse Rozwojowe” MOFK.

Mocne strony:

- położenie na lub w niedużej odległości od ważnych szlaków komunikacyjnych (S17; S19; linia kolejowa 69, lotnisko w Lublinie),
- położenie na szlakach turystycznych (szlaki historyczne, Green Velo),
- duża powierzchnia wysokiej jakości gleb,
- bliskość ośrodka regionalnego i miast subregionalnych,
- atrakcyjne otoczenie przyrodnicze (obszary chronione, rzeki), które można wykorzystać do rozwoju turystyki rekreacyjnej,
- bogata oferta usług sportu i rekreacji,
- bogate zasoby dziedzictwa kulturowego, które można wykorzystać do rozwoju turystyki historycznej (kulturowej),
- więzi i tradycje rodzinne- patriotyzm lokalny,
- jakość środowiska naturalnego,
- aktywność społeczna mieszkańców,
- relacje międzyludzkie: z sąsiadami, przyjaciółmi, znajomymi,
- zadowalający poziom aktywności gospodarczej mieszkańców,
- relatywnie niskie koszty prowadzenia działalności gospodarczej,
- najlepsze w kraju warunki do produkcji energii elektrycznej i ciepłej z energii słonecznej,
- dobrze rozwijające się branże przemysłu metalowego,
- wysoki poziom szkolnictwa zawodowego.

Szanse:

- Wykorzystanie możliwości finansowania wybranych zadań inwestycyjnych ze źródeł bezzwrotnych,
- planowana budowa drogi S17 do kategorii drogi ekspresowej,
- planowana modernizacja linii kolejowej 69 do poziomu linii pierwszorzędnej,
- rozwój osadnictwa,
- pozyskiwanie inwestorów w kontekście aktualnie dobrego a w przyszłości planowanego bardzo dobrego skomunikowania terenu najważniejszymi miastami regionu,
- rozwój instytucji otoczenia biznesu,

- rozwój rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego wykorzystującego efektywniej produkcję rolną,
- wykorzystanie potencjału odnawialnych źródeł energii,
- po modernizacji tras kołowych i żelaznych bliskie sąsiedztwo ważnych przejść granicznych.

3.4. Analiza wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych

Powiązania funkcjonalne i wzajemne oddziaływania między partnerami MOFK realizowane są w następujących zakresach:

- bezpieczeństwo – realizowane w ramach działań policji i straży pożarnej, których powiązania organizacyjno-funkcjonalne opisano w raporcie diagnostycznym²,
- ekologia i ochrona środowiska – realizowana w ramach struktur administracyjnych opisanych w rozdziale 3.1.4 ww. raportu diagnostycznego,
- sieć komunikacyjno-transportowa oraz komunikacja publiczna – opisana w rozdziale 3.3.5 ww. raportu diagnostycznego.

Raport Diagnostyczny zidentyfikował również dodatkowe obszary w zakresie powiązań funkcjonalnych takich jak:

- edukacja,
- usługi ochrony zdrowia,
- kultura, rozrywka, rekreacja,
- sport i realizacja pasji,
- usługi rynkowe,
- rynek pracy.

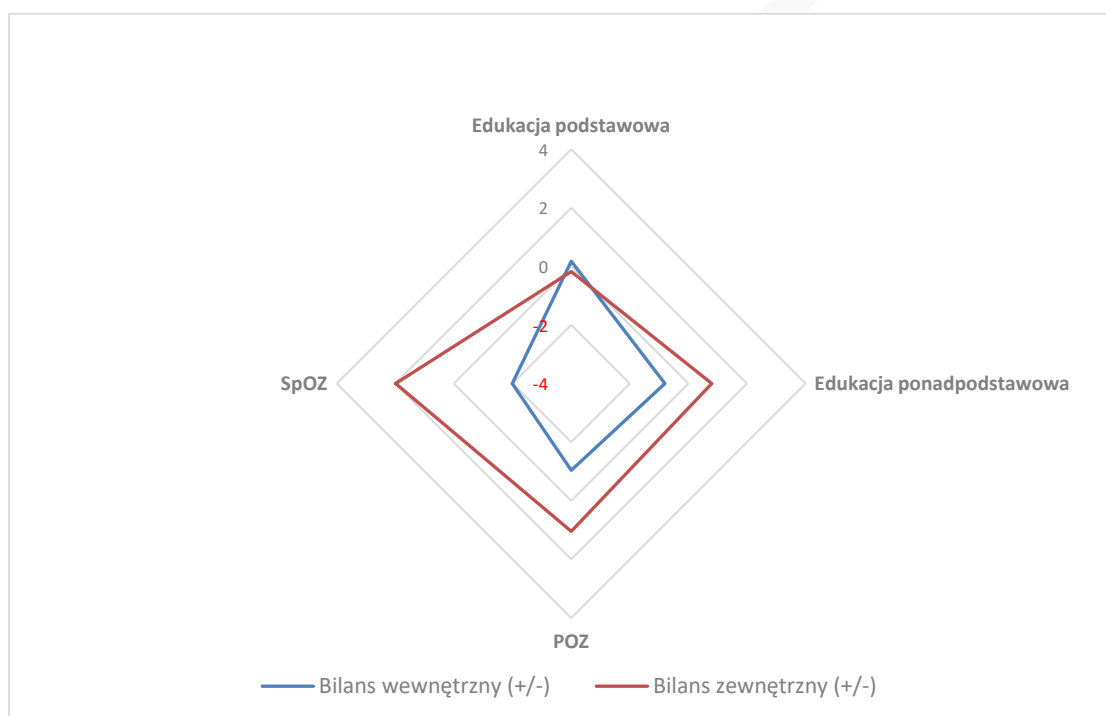
Analiza powiązań funkcjonalnych obszaru Partnerstwa została przeprowadzona dwuetapowo. Pierwszy etap polegał na wykonaniu badań ankietowych wśród mieszkańców MOF, którzy wskazywali, gdzie realizują przedmiotowe usługi dzięki czemu uzyskano wstępny „Bilans Przepływu

² Raport Diagnostyczny „Portret Partnerstwa Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Krasnegostawu”, 2022 © Związek Miast Polskich.

Usług”. Drugi etap obejmował analizę ekspercką wykonaną przez ekspertów każdej z gmin MOFK i polegał na weryfikacji wstępnie uzyskanego „Bilansu Przepływu Usług”. W ten sposób otrzymano ostateczny kształt „Bilansu Przepływu Usług”. Dzięki tak wykonanemu bilansowi ustalono zakres i poziom zaspakajania potrzeb mieszkańców w ramach MOF, a także deficyty MOFK i skalę ich zaspakajania poza obszarem Partnerstwa.

Na wykresach radarowych przedstawiono zbiorczą informację obrazującą bilans eksportu i importu każdej z usług.

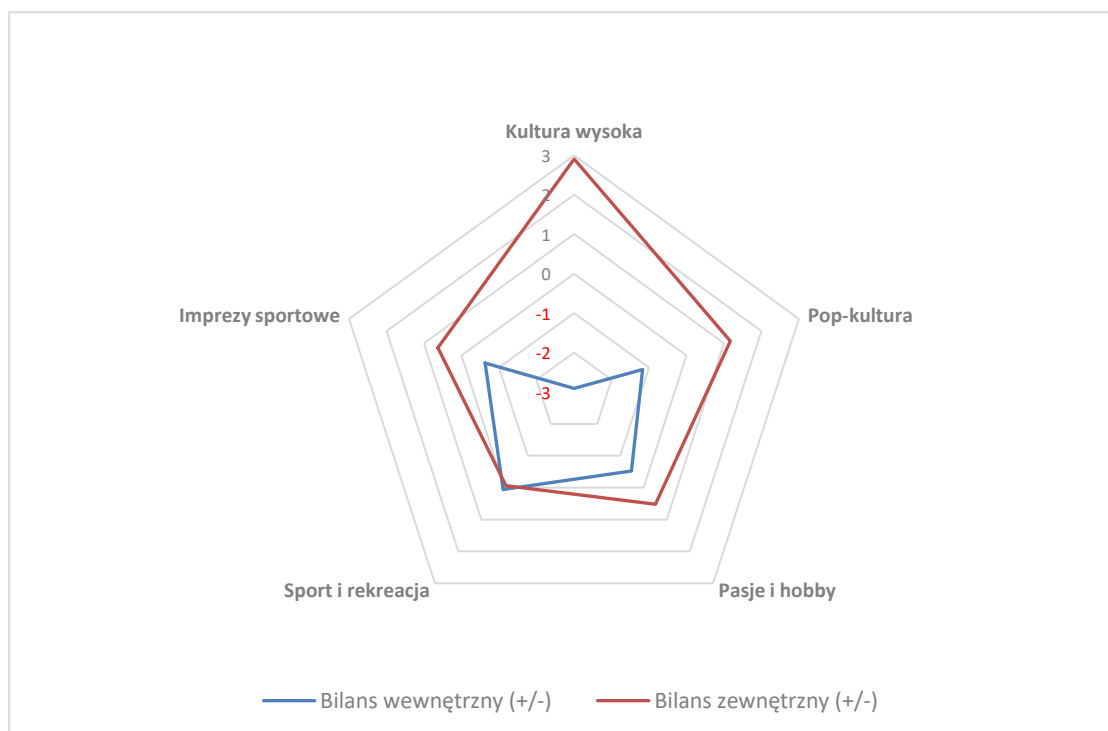
Ryc. 2. Usługi związane z edukacją i ochroną zdrowia

Źródło: opracowanie własne ZMP

Wnioski: Partnerstwo eksportuje (świadczy usługi z nadwyżką przekraczającą własne potrzeby) usługi edukacji podstawowej. Natomiast usługi edukacji ponadpodstawowej, podstawowej opieki zdrowotnej i specjalistycznej opieki zdrowotnej Partnerstwo importuje (częściowo zaspakaja swoje potrzeby w zakresie przedmiotowych usług poza swoim terytorium). Ze szczegółowej analizy wynika jednocześnie, że w ramach Partnerstwa dochodzi do tzw. eksportu wewnętrznego tzn. jedni Partnerzy odbierają usługi u drugich Partnerów MOF. W tym przypadku eksporterem usług jest ośrodek rdzeniowy Miasto Krasnystaw (wszystkie kategorie) i Siennica Różana w zakresie szkolnictwa ponadpodstawowego.

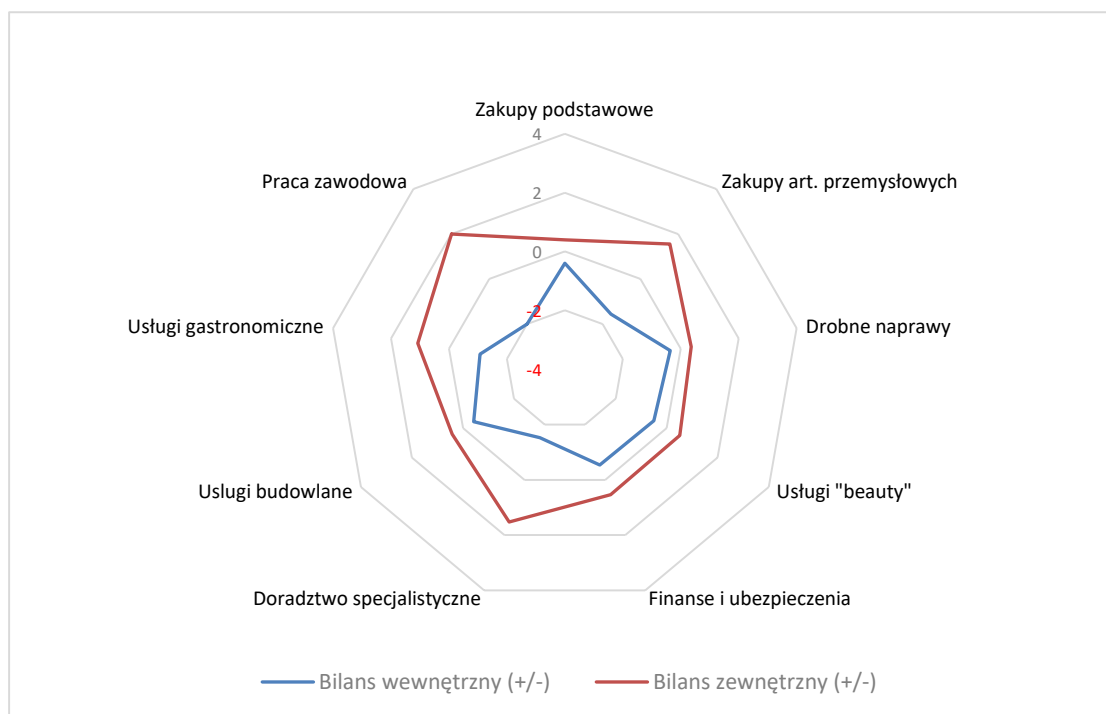
Ryc. 3. Kultura, rekreacja i realizacja pasji

Źródło: opracowanie własne ZMP

Wnioski: Partnerstwo eksportuje (świadczy usługi z nadwyżką przekraczającą własne potrzeby) usługi sportu i rekreacji. Natomiast usługi pozostałe tj. kultury wysokiej, pop-kultury, imprez o charakterze sportowym oraz realizacji pasji i hobby, Partnerstwo importuje (zaspakaja swoje potrzeby w zakresie przedmiotowych usług poza swoim terytorium) przy czym w największym natężeniu import dotyczy usług z obszaru kultury wysokiej. Ze szczegółowej analizy wynika jednocześnie, że w ramach Partnerstwa dochodzi do tzw. eksportu wewnętrznego a eksporterem wewnętrznym usług jest ośrodek rdzeniowy Miasto Krasnystaw.

Ryc. 4. Usługi rynkowe i rynek pracy

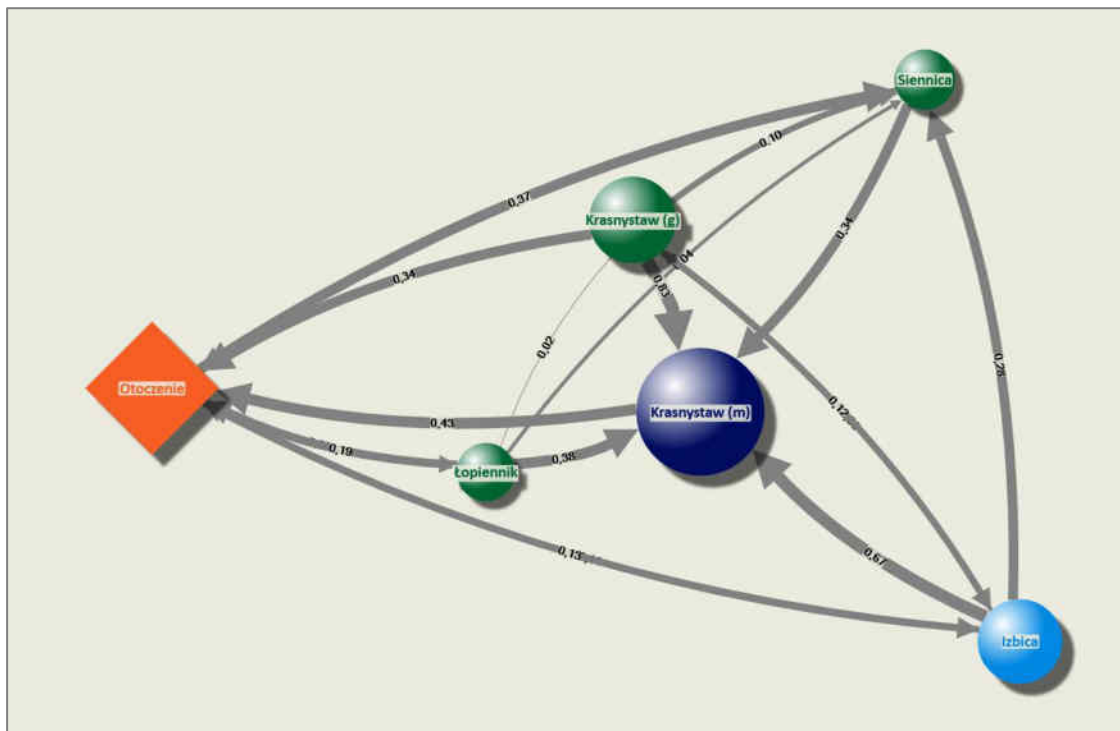

Źródło: opracowanie własne ZMP

Diagram usług rynkowych pokazuje, że w przypadku żadnej z usług Partnerstwo nie zaspakaja jej w całości w ramach własnych możliwości. Podobnie jak w przypadku dwóch poprzednich grup usług w Partnerstwie mamy do czynienia z eksportem wewnętrznym, którego źródłem jest Miasto Krasnystaw.

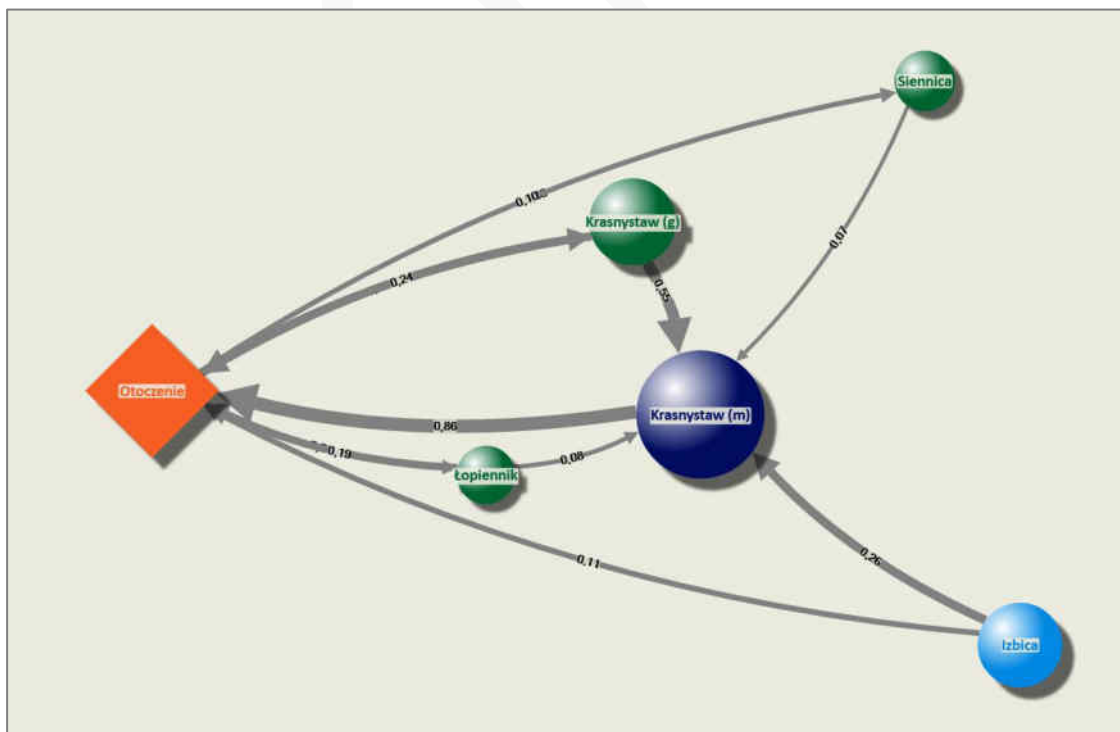
Globalne kierunki przepływów usług uwzględniające również informacje o kierunkach importu wewnętrznego odwzorowano na diagramach poniżej.

Ryc. 5. Usługi związane z edukacją

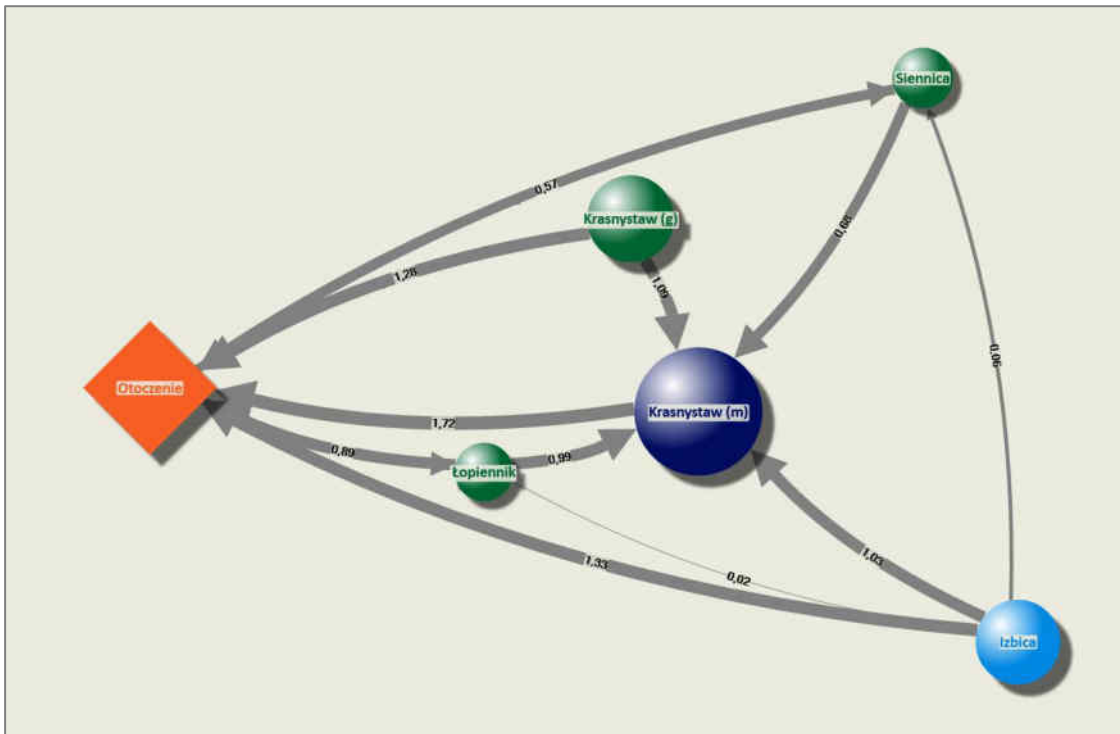
Źródło: opracowanie własne ZMP

Ryc. 6. Usługi związane z ochroną zdrowia

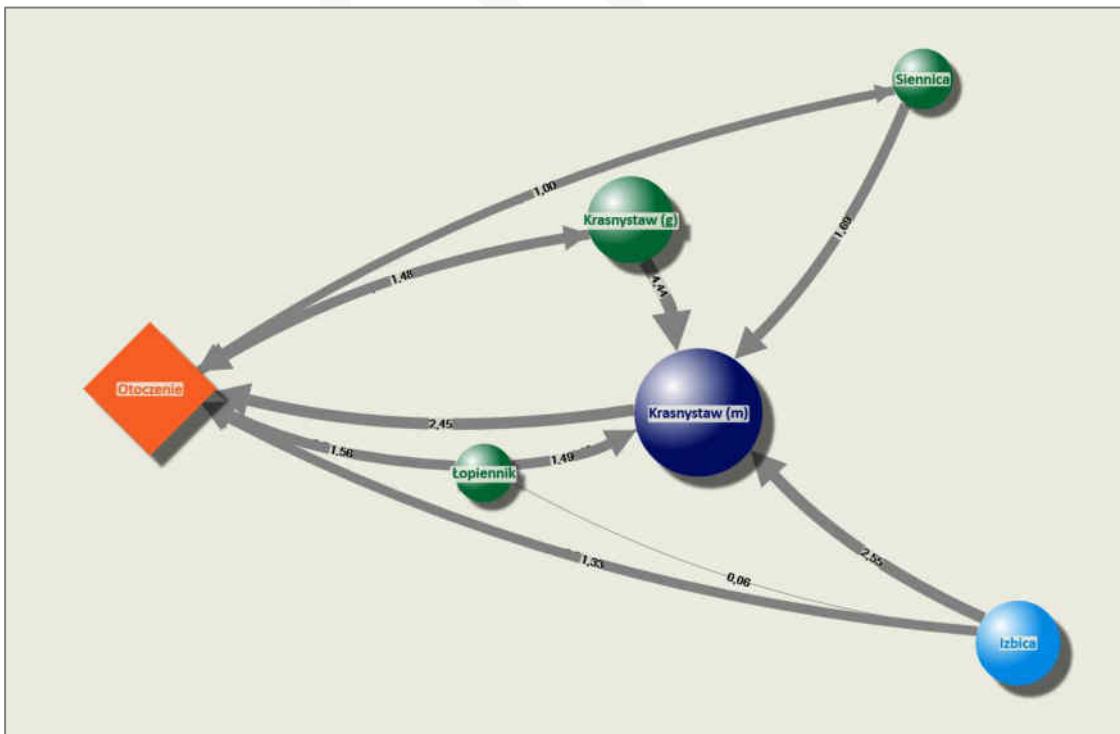
Źródło: opracowanie własne ZMP

Ryc. 7. Kultura, rekreacja i realizacja pasji

Źródło: opracowanie własne ZMP

Ryc. 8. Usługi rynkowe i rynek pracy

Źródło: opracowanie własne ZMP

Z analizy bilansu wynika, iż wiodącymi funkcjami obszaru partnerstwa są:

- edukacja (w szczególności edukacja podstawowa),
- sport i rekreacja,
- ochrona zdrowia,
- usługi kultury popularnej,
- zakupy towarów podstawowych,
- drobne usługi naprawcze,
- usługi typu beauty,
- usługi finansowe.

Podsumowując należy zauważyć, iż w zasadzie wszystkie analizowane usługi świadczone są na terenie Partnerstwa, jednakże za wyjątkiem edukacji podstawowej i sportu oraz rekreacji w żadnej z usług poziom lub jakość jej świadczenia nie zaspakaja potrzeb mieszkańców w całości. Istotnym elementem jest również rola ośrodka rdzeniowego, który spaja funkcjonalnie obszar będąc największym (choć nie jedynym) eksporterem usług wewnątrz MOFK.

3.5. Kluczowe wyzwania MOF Krasnegostawu

Przeprowadzone analizy statystyczne, analizy dokumentów źródłowych, badania mieszkańców, młodzieży i przedsiębiorców oraz warsztaty problemowe pozwalają na wyciągnięcie wniosków, iż wytyczenie właściwych kierunków rozwoju opartych na wykorzystaniu potencjałów, będzie mieć znaczący wpływ na poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej Partnerstwa i pozwoli na odwrócenie negatywnych trendów rozwojowych.

Partnerstwo posiada wystarczające zasoby, aby istotnie poprawić kluczowe obszary jego funkcjonowania. Potencjał rolniczy jest jednym z najwyższych w całym kraju, co stwarza również możliwości rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego i dodatkowo zwiększenia efektywności samego rolnictwa. Atrakcyjny rynek pracy w branżach pozarolniczych oparty o sektor małej i średniej przedsiębiorczości rozwijający się w takich branżach jak: przetwórstwo rolno-spożywcze, turystyka czy produkcja wyrobów metalowych, posiada potencjał wyhamowania negatywnych trendów demograficznych zapewniając mieszkańcom odpowiedni poziom życia i stabilizacji. Aby taki powstał należy zapewnić dobrej jakości usługi otoczenia biznesu, praktyczną edukację w zakresie przedsiębiorczości wykorzystującą istniejące postawy przedsiębiorcze wśród młodzieży. Wsparcie tych działań ciekawą ofertą inwestycyjną i dostępnością terenów inwestycyjnych, powinno wygenerować wystarczającą liczbę inicjatyw gospodarczych

uzupełnionych napływem inwestorów zewnętrznych. Wartością dodaną powinno być szczególne wspieranie przedsiębiorców z branż kreatywnych, którzy otwierają swe firmy w MOFK. Ich produkty i usługi, nawet jeśli dotyczą jedynie rynku lokalnego, są bardzo często motorem rozwoju całego sektora gospodarki.

Aby możliwe było odwrócenie negatywnych trendów demograficznych poprzez przyciąganie nowych mieszkańców osiedlających się na terenie MOFK niezbędnej interwencji wymaga szereg usług społecznych. Od poprawy bezpieczeństwa czy usług ochrony zdrowia, na utworzeniu niefunkcjonujących wcale lub funkcjonujących w niewystarczającej skali usług umożliwiających powrót na rynek pracy matek wychowujących małe dzieci, osób z problemami osobistymi lub zdrowiem bliskich. Uczynienie życia codziennego na terenie MOF atrakcyjnym jest możliwe poprzez wykorzystanie jego silnych stron takich jak korzystne położenie i niwelowanie jego słabości poprzez dodanie wymienionych już wysokiej jakości usług społecznych, a także dostęp do atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego. Ważnym elementem jest również zapewnienie dobrej jakości transportu publicznego najlepiej zeroemisyjnego, gdyż niezbędnym dopełnieniem działań opartych o potencjały MOF musi być szczególna dbałość o środowisko naturalne, ponieważ bez jego wysokiej jakości każdy z ww. kierunków rozwoju będzie zagrożony a szanse jego zrealizowania minimalne.

Podsumowując poniżej w sposób syntetyczny nakreślono kluczowe wyzwania stojące przed Partnerstwem i kierunki jego rozwoju:

- Wypracowanie i uzgodnienie czytelnej ścieżki rozwoju gmin tworzących Partnerstwo Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Krasnegostawu w oparciu o posiadane zasoby, potencjały i przewagi konkurencyjne.
- Wykreowanie marki gmin Powiatu Krasnostawskiego jako miejsca z atrakcyjną, zróżnicowaną i dostępną ofertą turystyczno-rekreacyjną.
- Poprawa dostępności komunikacyjnej (zarówno wewnętrznej, jak i zewnętrznej) w oparciu o transport niskoemisyjny i zeroemisyjny.
- Wykorzystanie narzędzi i rozwiązań cyfrowych do zwiększenia rozpoznawalności gmin Powiatu Krasnostawskiego i nowoczesnej promocji produktu turystycznego.
- Uzgodnienie wiodących kierunków rozwoju gospodarczego, rolniczego i przetwórczego wraz z przygotowaniem właściwej oferty inwestycyjnej zgodnej z przyjętymi kierunkami rozwoju.

- Systematyczna poprawa jakości środowiska naturalnego dla poprawy jakości życia i stwarzania szans dla budowania przewag konkurencyjnych w wiodących sektorach rozwoju.
- Konsekwentne wspieranie transformacji gmin tworzących Partnerstwo Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Krasnegostawu w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej.
- Wykorzystanie położenia, dostępności komunikacyjnej, walorów środowiska oraz dostępności terenów dla rozwoju funkcji mieszkaniowych na obszarze Partnerstwa.
- Wspieranie lokalnej przedsiębiorczości poprzez zapewnienie usług otoczenia biznesu.
- Zmniejszenie poziomu wykluczenia cyfrowego poprzez konsekwentne zwiększanie dostępności Internetu szerokopasmowego oraz umożliwianie nabywania kompetencji cyfrowych.
- Zwiększanie atrakcyjności obszaru partnerstwa jako dobrego miejsca do życia i pracy, a poprzez to odwrócenie negatywnych trendów demograficznych.
- Zwiększanie atrakcyjności oferty osadnictwa na terenie obszaru partnerstwa poprzez podniesienie poziomu bezpieczeństwa, jakości usług edukacyjnych, zdrowotnych, oferty spędzania czasu wolnego.
- Stwarzanie warunków dla zwiększenia dostępności usług opiekuńczych dla dzieci do lat trzech.
- Wykorzystanie potencjału rolniczego ziemi krasnostawskiej dla tworzenia atrakcyjnej oferty gospodarczej i wzmocnienia lokalnego rynku pracy.
- Wykorzystanie kapitału ludzkiego przejawiającego się w aktywnych postawach młodzieży poprzez zapewnienie praktycznej edukacji z zakresu przedsiębiorczości a w dalszej kolejności zapewnienie wysokiej jakości usług otoczenia biznesu.

Dodatkowo już po zakończeniu etapu pracy diagnostycznej w wyniku pogłębiania niektórych aspektów diagnozy, w trakcie prac nad formułowaniem celów strategicznych oraz identyfikacją właściwych kierunków działań Partnerstwo uznało, iż koniecznym jest uzupełnienie listy kluczowych wyzwań o następujące:

- Stwarzanie warunków dla zwiększenia dostępności i poprawy jakości usług edukacji i wychowania przedszkolnego.

- Stwarzanie warunków dla zwiększenia dostępności usług opiekuńczych.
- Zwiększenie szans dzieci i młodzieży MOFK dzięki rozwojowi oferty placówek oświatowych.

Na etapie diagnostycznym uznano, iż warunkiem *sine qua non* sprawnej współpracy Partnerów w ramach obszaru funkcjonalnego oraz rozwoju całego MOFK jest posiadanie wysokiej jakości e-usług, które powinny być świadczone na terenie wszystkich jst MOFK w możliwie podobnym standardzie.

Już na etapie prac nad strategią ZIT pogłębiono analizę stanu e-usług na terenie MOFK, która wykazała, iż jst wchodzące w skład Partnerstwa charakteryzują się dużą różnicą zarówno w zakresie katalogu e-usług jak i ich aktualnego poziomu dojrzałości. Konstatacją powyższego stanu było zdefiniowanie jeszcze jednego kluczowego wyzwania MOFK w poniższym brzmieniu:

- Wykorzystanie narzędzi i rozwiązań cyfrowych w celu zapewnienia jednolitego i wysokiego standardu świadczenia usług publicznych.

Wyzwania stanowią ważne z punktu widzenia możliwości rozwiązywania problemów MOFK rozszerzenie wcześniej zapisanych „usług opiekuńczych dla dzieci do lat trzech” w taki sposób, aby obejmowały szeroki katalog usług opiekuńczych. Jest to bardziej adekwatne i efektywne wyzwanie odpowiadające na występujące na obszarze Partnerstwa problemy i bariery rozwojowe.

Zidentyfikowane kluczowe wyzwania i kierunki rozwoju stanowią główną oś konstruowania Strategii ZIT.

4. Cele partnerstwa i ich operacjonalizacja

W niniejszym rozdziale – na podstawie wyników zawartych w Raporcie Diagnostycznym w oparciu o zidentyfikowane kluczowe wyzwania i potrzeby (patrz: Synteza diagnozy) oraz długofalowe trendy i przewidywania dotyczące zmian istotnych uwarunkowań rozwojowych – sformułowano cel ogólny tj. misję Partnerstwa i cele strategiczne Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Krasnegostawu w horyzoncie czasowym do roku 2030.

Cele MOFK wpisują się w cele określone w „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030”, a także cele określone w „Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030” roku i „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju”.

Niniejszy dokument stanowi Strategię wykorzystania środków Unii Europejskiej przeznaczonych na realizację SRWL w ramach alokacji poszczególnych Celów Polityki Spójności związanych z interwencją w wymiarze terytorialnym opartym na Zintegrowanych Inwestycjach Terytorialnych i wynikających z koncentracji tematycznej dla MOF Krasnegostawu. Biorąc pod uwagę powyższe cele strategiczne definiowano w sposób zapewniający ich korespondowanie z odpowiednimi Celami Polityki Spójności (CP). Do zdefiniowania celów zastosowano podejście zintegrowane w postaci partycypacyjnego narzędzia badawczego analizującego potencjały, bariery i potrzeby rozwojowe obszaru partnerstwa.

Ważnym elementem formułowania celów było uwzględnienie informacji wynikających z włączenia na etapie formułowania celów strategicznych oraz określania właściwych kierunków działań szerokiego grona interesariuszy. Na ww. etapie zadbano o uczestnictwo lokalnych liderów reprezentujących grupy społeczne z obszarów: przedsiębiorczości, ochrony środowiska, podejmujących problematykę osób wykluczonych, praw mniejszości oraz równości szans ze względu na płeć. Ww. przedstawiciele uczestniczyli w spotkaniach i warsztatach online oraz warsztatach stacjonarnych, których efektem było sformułowanie zarówno celu głównego, jak i celów strategicznych, a także ustalenie kierunków działań Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Krasnegostawu. Dodatkowo szerokiej partycypacji w formie

ankiety internetowej kierowanej do mieszkańców poddane zostały zaproponowane kierunki działań, których podjęcie winno zapewnić najefektywniejszą realizację nakreślonych celów.

4.1. Cele strategii Partnerstwa

Cel ogólny (misja) partnerstwa stanowi przyczynę zawiązania się partnerstwa i jest niezmienny w całym okresie jego trwania. Misja jest oparta o kluczowe wartości, wokół których zawiązało się i chce działać partnerstwo, określa docelowy obraz funkcjonowania obszaru po zrealizowaniu celu ogólnego. Odpowiada on na pytanie, do jakiego obrazu MOFK dąży Partnerstwo.

Cele strategiczne wraz z ich operacjonalizacją, będące pochodną wniosków z przeprowadzonej diagnozy oraz misji, wskazują na priorytety MOFK, po zrealizowaniu których Partnerstwo przybliży się do obrazu nakreślonego w celu głównym (misji). Cele strategiczne wskazują na kierunki działań, których podjęcie jest niezbędne dla ich osiągnięcia.

Cele strategiczne zostały krótko opisane i scharakteryzowane, z uwzględnieniem:

- kluczowych wyzwań i problemów na jakie odpowiada cel,
- potencjałów obszaru (mocnych stron i szans), które będą wykorzystywane i wzmacniane w trakcie dążenia do jego osiągnięcia,
- obszarów strategicznej interwencji, z którymi cel jest powiązany,
- zakresu terytorialnego oddziaływania.

4.1.1. Cel ogólny (misja) Partnerstwa

Miejski Obszar Funkcjonalny Krasnegostawu to współpracujący ze sobą Partnerzy, dzięki którym jest on atrakcyjnym miejscem zamieszkania dostępnym komunikacyjnie i cyfrowo, wyróżniającym się występowaniem wysokiej jakości usług społecznych, czystego środowiska oraz atrakcyjnego rynku pracy.

Określając misję MOFK przedstawiciele Partnerstwa odpowiedzieli na pytania: Dlaczego istniejemy jako Partnerstwo? Co jest dla nas najważniejsze? Co będzie kluczowym czynnikiem, który pozwoli na

osiągnięcie celu głównego? I wreszcie - jak chcemy ukształtować nasz obszar funkcjonalny?

Misja ta to myśl przewodnia, która wyraża aspiracje i pozwala wszystkim członkom Partnerstwa koncentrować się na dążeniu do wspólnego celu. Jest ona także elementem komunikacji i promocji Partnerstwa z otoczeniem zarówno wewnętrznym, jak i zewnętrznym.

4.1.2. Cele strategiczne strategii Partnerstwa

Cele strategiczne Strategii są rozwinięciem wartości zapisanych w misji. Założeniem przyświecającym definiowaniu celów strategicznych było:

- doprecyzowanie Misji MOFK w ramach wynikających z alokacji ZIT CP, do realizacji których odwołuje się SRWL.
- Wskazanie priorytetów Partnerstwa.

Cele zostały określone na podstawie zidentyfikowanych w procesie diagnostycznym kluczowych wyzwań przy jednoczesnym zachowaniu ich adekwatności i zasadności względem zidentyfikowanych: potencjałów, problemów i deficytów oraz determinant potrzeb rozwojowych obszaru partnerstwa. Każdy z celów strategicznych stanowi również odpowiedź na ujęte na samym początku listy kluczowych wyzwań, wyzwanie odnoszące się do konieczności racjonalnego podejścia do budowania Strategii ZIT tj.:

Wypracowanie i uzgodnienie czytelnej ścieżki rozwoju gmin tworzących Partnerstwo Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Krasnegostawu w oparciu o posiadane zasoby, potencjały i przewagi konkurencyjne.

Tabela 1. Cele strategiczne MOFK

CP	Cele Strategii ZIT MOFK
CP 1	MOF Krasnegostawu to obszar zapewniający bezpieczny i wygodny dostęp do szerokiej gamy usług cyfrowych wspierających mieszkańców, przedsiębiorców i osoby odwiedzające gminy wchodzące w jego skład.
CP 2	MOF Krasnegostawu to obszar posiadający systemowe rozwiązania zapewniające bezpieczeństwo środowiska naturalnego, oparte na zaawansowanych procesach przechodzenia w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym, wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii oraz zmniejszania poziomu emisji zanieczyszczeń.
	MOF Krasnegostawu to obszar posiadający sprawny i wygodny wewnętrzny transport publiczny, który zapobiega wykluczeniu, jest zarządzany z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi cyfrowych, działa w sposób zapewniający wymianę usług oraz ochronę środowiska naturalnego.
CP 4	MOF Krasnegostawu to obszar o łatwym dostępie do wysokiej jakości usług społecznych opartych o nowoczesną infrastrukturę, realizowanych przez zaangażowaną i kompetentną kadrę pracowniczą, które odpowiadają na potrzeby obecnych i przyszłych mieszkańców.
CP 5	MOF Krasnegostawu to obszar chroniący dziedzictwo naturalne i dziedzictwo kulturowe, które pozwalają na integrację i włączenie społeczne dbając o tożsamość lokalną i stanowiąc jeden z filarów jego gospodarki i rynku pracy.

Źródło: Opracowanie własne

Charakterystyka celu MOFK zdefiniowanego w ramach CP 1.

CP 1(MOFK I)

MOF Krasnegostawu to obszar zapewniający bezpieczny i wygodny dostęp do szerokiej gamy usług cyfrowych wspierających mieszkańców, przedsiębiorców i osoby odwiedzające gminy wchodzące w jego skład.

Cel został sformułowany jako element strategii MOFK wpisujący się w szerszy kontekst regionalny i korelujący z priorytetem Programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021 - 2027:

- EFRR.CP1.II. Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych.

Cel został także sformułowany z uwzględnieniem podejścia zintegrowanego.

Kluczowe wyzwania i problemy na jakie odpowiada cel CP 1 (MOFK I):

- Wykorzystanie narzędzi i rozwiązań cyfrowych do zwiększenia rozpoznawalności gmin Powiatu Krasnostawskiego i nowoczesnej promocji produktu turystycznego.
- Wspieranie lokalnej przedsiębiorczości poprzez zapewnienie usług otoczenia biznesu.
- Zmniejszenie poziomu wykluczenia cyfrowego poprzez konsekwentne zwiększanie dostępności Internetu szerokopasmowego oraz umożliwianie nabywania kompetencji cyfrowych.

Zapewnienie wygodnego dostępu do e-usług jest w dzisiejszych czasach warunkiem *sine qua non* rozwoju każdego obszaru. Występujące na obszarze problemy wszystkich z trzech wymiarów (społeczny, gospodarczy i środowiskowo-przestrzenny) takie jak np. depopulacja, nieatrakcyjny rynek pracy czy np. niewykorzystany potencjał dziedzictwa naturalnego i kulturowego nie będą mogły być rozwiązane bez zapewnienia odpowiedniego standardu usług cyfrowych. W tym sensie zdefiniowany cel stanowi fundament i niezbędne otoczenie dla osiągania pozostałych celów strategicznych.

Potencjały obszaru (mocne strony i szanse), które będą wykorzystywane i wzmacniane w trakcie dążenia do jego osiągnięcia:

- zadowalający poziom aktywności gospodarczej mieszkańców,
- bogate zasoby dziedzictwa kulturowego, które można wykorzystać do rozwoju turystyki historycznej (kulturowej),
- aktywność społeczna mieszkańców,
- relatywnie niskie koszty prowadzenia działalności gospodarczej,
- położenie na lub w niedużej odległości od ważnych szlaków komunikacyjnych (S17; S19; linia kolejowa 69, lotnisko w Lublinie),
- rozwój osadnictwa,
- rozwój instytucji otoczenia biznesu,

- wykorzystanie możliwości finansowania wybranych zadań inwestycyjnych ze źródeł bezzwrotnych.

Podobnie jak w przypadku kluczowych wyzwań i problemów dysponowanie wysokiej jakości usługami cyfrowymi pozwoli na wykorzystanie istniejących potencjałów i pojawiających się szans dla rozwoju MOFK. W wymiarze społecznym niewątpliwym potencjałem jest istniejący kapitał społeczny, pozwalający na wprowadzanie zmian i innowacji technicznych. Występujące potencjały wymiaru gospodarczego w sposób oczywisty dla ich właściwego wykorzystania wymagają zapewnienia e-usług w standardzie nieodbiegającym od usług dostępnych w dużych aglomeracjach miejskich. Wreszcie w wymiarze środowiskowo-przestrzennym MOFK posiada jeden z kluczowych potencjałów jakim jest atrakcyjne położenie przy jednocześnie występującym czystym środowisku naturalnym. Wykorzystanie tych potencjałów dla rozwiązywania takich problemów jak depopulacja czy nieatrakcyjny rynek pracy nie będzie możliwe bez posiadania wysokiej jakości otoczenia usług cyfrowych.

Obszary strategicznej interwencji, z którymi cel jest powiązany³:

- 016 Rozwiązania TIK, usługi elektroniczne, aplikacje dla administracji.

Wskaźnik realizacji celu strategicznego:

- Instytucje publiczne otrzymujące wsparcie na opracowywaniu e usług, produktów i procesów cyfrowych.

Zakres terytorialnego oddziaływania celu:

Zrealizowanie celu w swoim założeniu będzie oddziaływać na cały obszar Partnerstwa. Warunkiem jego osiągnięcia jest podjęcie działań zarówno w zakresie ww. obszaru interwencji, jak i działań z zakresu modernizacji infrastruktury telekomunikacyjnej. Zrealizowanie celu wpłynie na poprawę dostępności, jakości i efektywności świadczonych usług publicznych oraz usprawnienie procesów wewnętrznych związanych ze świadczeniem usług publicznych poprzez wdrożenie rozwiązań cyfrowych, wykorzystujących zaawansowane technologie informacyjno-komunikacyjne.

³ Szczegółowy Opis Priorytetów (SZOP) programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027

Charakterystyka celów MOFK zdefiniowanych w ramach CP 2.

CP 2 (MOFK II)

MOF Krasnegostawu to obszar posiadający systemowe rozwiązania zapewniające bezpieczeństwo środowiska naturalnego, oparte na zaawansowanych procesach przechodzenia w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym, wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii oraz zmniejszania poziomu emisji zanieczyszczeń

Cel został sformułowany jako element strategii MOFK wpisujący się w szerszy kontekst regionalny i korelujący z priorytetami Programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021 - 2027:

- EFRR.CP2.VI wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej.

oraz

- EFRR.CP.2.II Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju.

Cel został także sformułowany z uwzględnieniem podejścia zintegrowanego.

CP 2 (MOFK III)

MOF Krasnegostawu to obszar posiadający sprawny i wygodny wewnętrzny transport publiczny, który zapobiega wykluczeniu, jest zarządzany z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi cyfrowych, działa w sposób zapewniający wymianę usług oraz ochronę środowiska naturalnego.

Cel został sformułowany jako element strategii MOFK wpisujący się w szerszy kontekst regionalny i korelujący z priorytetem Programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021 - 2027:

- EFRR/FS.CP2.VIII Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.

Cel został także sformułowany z uwzględnieniem podejścia zintegrowanego.

Kluczowe wyzwania i problemy na jakie odpowiadają cele CP 2 (MOFK II) i CP 2 (MOFK III):

- Poprawa dostępności komunikacyjnej (zarówno wewnętrznej, jak i zewnętrznej) w oparciu o transport niskoemisyjny i zeroemisyjny.
- Systematyczna poprawa jakości środowiska naturalnego dla poprawy jakości życia i stwarzania szans dla budowania przewag konkurencyjnych w wiodących sektorach rozwoju.
- Konsekwentne wspieranie transformacji gmin tworzących Partnerstwo Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Krasnegostawu w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej.
- Wykorzystanie położenia, dostępności komunikacyjnej, walorów środowiska oraz dostępności terenów dla rozwoju funkcji mieszkaniowych na obszarze Partnerstwa.
- Wykorzystanie potencjału rolniczego ziemi krasnostawskiej dla tworzenia atrakcyjnej oferty gospodarczej i wzmocnienia lokalnego rynku pracy.

Problemy MOFK przejawiające się w występującym z ponadprzeciętnym nasileniem zjawiskiem depopulacji czy nieatrakcyjnym rynkiem pracy nie będą mogły być rozwiązywane bez dbałości o wysoką jakość środowiska. Osiągnięcie celu zakłada podniesienie poziomu ochrony środowiska co spowoduje, iż MOFK będzie mógł tworzyć atrakcyjną ofertę osadnictwa, ofertę turystyczną oraz zachować na wysokim poziomie swoją wiodącą gałąź gospodarki jaką jest rolnictwo. Rolnictwo wraz z niewykorzystanym w wystarczającym stopniu, jak dotąd, potencjałem branży przetwórstwa rolno-spożywczego wymagają wdrożenia systemowych rozwiązań z zakresu ochrony środowiska naturalnego, bez których zrealizowanie zaplanowanych kierunków rozwoju będzie utrudnione lub wręcz niemożliwe.

Problemem MOFK jest słaba jakość komunikacji wewnętrznej na terenie Partnerstwa, co znacząco utrudnia zarówno rozwój, jak i kooperację w zakresie przepływu usług. Dodatkowo występujący na terenie MOFK transport publiczny oparty głównie na pojazdach spalinowych jest jednym z głównych źródeł szkodliwej emisji, a w konsekwencji zanieczyszczenia

środowiska. W konsekwencji tak sformułowany w tym zakresie cel stanowi odpowiedź na ww. problemy.

Potencjały obszaru (mocne strony i szanse), które będą wykorzystywane i wzmacniane w trakcie dążenia do jego osiągnięcia:

- jakość środowiska naturalnego,
- atrakcyjne otoczenie przyrodnicze (obszary chronione, rzeki), które można wykorzystać do rozwoju turystyki rekreacyjnej,
- bogata oferta usług sportu i rekreacji,
- najlepsze w kraju warunki do produkcji energii elektrycznej i ciepłej z energii słonecznej,
- wykorzystanie możliwości finansowania wybranych zadań inwestycyjnych ze źródeł bezzwrotnych,
- rozwój osadnictwa,
- rozwój rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego wykorzystującego efektywniej produkcję rolną.

Środowisko naturalne samo w sobie stanowi jedną z najmocniejszych stron MOFK, a także jest czynnikiem niezbędnym do wykorzystania szans rozwojowych zdiagnozowanych na etapie przygotowywania Raportu Diagnostycznego. Dziedzictwo naturalne, którym dysponuje Partnerstwo – niskie poziomy emisji szkodliwych substancji czy hałasu oraz dobrej jakości gleby są atutem MOFK dla tworzenia atrakcyjnej oferty osadnictwa i rozwoju przedsiębiorczości opartej na przetwórstwie rolno-spożywczym. Stworzenie systemowych rozwiązań z zakresu zagospodarowania odpadów, transportu nisko i zeroemisyjnego, wykorzystania odnawialnych źródeł energii i zwiększania efektywności energetycznej są działaniami niezbędnymi dla ochrony kluczowego potencjału MOFK. W tym kontekście realizacja przedmiotowego celu w ramach CP2 umożliwi efektywne wykorzystanie istniejących potencjałów, które w przypadku braku przedmiotowej interwencji przy jednoczesnym rozwoju gospodarczym i rozwoju osadnictwa, stracą status mocnych stron Partnerstwa.

Obszary strategicznej interwencji, z którymi cel jest powiązany⁴:

- 046 Wsparcie dla podmiotów, które świadczą usługi wspierające gospodarkę niskoemisyjną i odporność na zmiany klimatu, w tym działania w zakresie zwiększania świadomości.
- 067 Gospodarowanie odpadami z gospodarstw domowych: działania w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, ich minimalizacji, segregacji, ponownego użycia, recyklingu.
- 070 Gospodarowanie odpadami przemysłowymi i handlowymi: odpady resztkowe i niebezpieczne.
- 071 Promowanie wykorzystania materiałów pochodzących z recyklingu jako surowców.
- 048 Energia odnawialna: słoneczna.
- 077 Działania mające na celu poprawę jakości powietrza i ograniczenie hałasu.
- 081 Infrastruktura czystego transportu miejskiego.
- 082 Tabor czystego transportu miejskiego.
- 085 Cyfryzacja transportu, gdy ma częściowo na celu redukcję emisji gazów cieplarnianych: transport miejski.

Wskaźnik realizacji celu strategicznego:

- Dodatkowe zdolności w zakresie recyklingu odpadów.
- Pojemność ekologicznego taboru do zbiorowego transportu publicznego.
- Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej (w tym: energii elektrycznej, energii cieplnej).

Zakres terytorialnego oddziaływania celu:

Osiągnięcie przedmiotowych celów będzie oddziaływać nie tylko na cały obszar Partnerstwa, ale dzięki zmniejszeniu poziomów szkodliwych emisji oraz wprowadzeniu efektywnego gospodarowania odpadami wykroczy poza teren MOFK. W przypadku realizacji celu w zakresie transportu publicznego oddziaływanie jego obejmuje wszystkie jst wchodzące w jego skład. Usprawnienie komunikacji zbiorowej pozwoli na włączenie obszarów wyizolowanych, przez co zwiększy się skala relacji społecznych,

⁴ Szczegółowy Opis Priorytetów (SZOP) programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027.

gospodarczych oraz wymiany dóbr i usług w obrębie MOF. Natomiast wdrożenie systemowych rozwiązań w zakresie gospodarki odpadami doprowadzi do zmniejszenia poziomu ilości odpadów komunalnych podlegających składowaniu co zwiększy poziom ochrony środowiska naturalnego na całym terytorium MOF Krasnegostawu. Mieszkańcy całego MOFK uzyskają ułatwiony dostęp do punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych co wydatnie wpłynie na podniesienie komfortu ich życia dzięki zrealizowaniu projektu zostanie także zmniejszona liczba tzw. dzikich wysypisk.

Realizacja celów pozwoli na transformację MOFK w kierunku gospodarki zeroemisyjnej i zasobooszczędnej.

Charakterystyka celu MOFK zdefiniowanego w ramach CP 4.

CP 4 (MOFK IV)

MOF Krasnegostawu to obszar o łatwym dostępie do wysokiej jakości usług społecznych opartych o nowoczesną infrastrukturę, realizowanych przez zaangażowaną i kompetentną kadrę pracowniczą, które odpowiadają na potrzeby obecnych i przyszłych mieszkańców

Cel został sformułowany jako element strategii MOFK wpisujący się w szerszy kontekst regionalny i korelujący z priorytetami Programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021 - 2027:

- EFRR.CP4.II Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online.
- EFS+.CP4.F – Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Cel został także sformułowany z uwzględnieniem podejścia zintegrowanego.

Kluczowe wyzwania i problemy na jakie odpowiada cel CP 4 (MOFK IV):

- Zwiększanie atrakcyjności obszaru partnerstwa jako dobrego miejsca do życia i pracy, a poprzez to odwrócenie negatywnych trendów demograficznych.
- Zwiększanie atrakcyjności oferty osadnictwa na terenie obszaru partnerstwa poprzez podniesienie poziomu bezpieczeństwa, jakości usług edukacyjnych, zdrowotnych, oferty spędzania czasu wolnego.
- Stwarzanie warunków dla zwiększenia dostępności usług opiekuńczych dla dzieci do lat trzech.
- Stwarzanie warunków dla zwiększenia dostępności usług opiekuńczych dla dzieci.
- Wykorzystanie kapitału ludzkiego przejawiającego się w aktywnych postawach młodzieży poprzez zapewnienie praktycznej edukacji z zakresu przedsiębiorczości a w dalszej kolejności zapewnienie wysokiej jakości usług otoczenia biznesu.

Wymiar społecznych obszaru Partnerstwa cechuje się występowaniem kilku bardzo istotnych problemów w MOFK z jednoczesnym ich dużym (ponadprzeciętnym) nasileniem. Charakter problemów obszaru społecznego stanowi barierę w rozwoju a także sam w sobie jest zarówno przyczyną jak i skutkiem marginalizacji jst Partnerstwa. Problem depopulacji jest co prawda charakterystyczny dla większości obszaru Polski, tym nie mniej na terenie MOFK występuje on ze szczególnym nasileniem będąc generowanym poprzez ujemny przyrost naturalny oraz ujemne saldo migracji. Na występowanie przedmiotowego zjawiska z całą pewnością wpływa słaba oferta usług publicznych opisana w Raporcie Diagnostycznym:

- Niewystarczająca w stosunku do realnych potrzeb liczba miejsc dla dzieci w żłobkach i przedszkolach co wynika z wielkości oraz stanu właściwej infrastruktury.
- Brak oferty usług w obszarze usług pomocy społecznej, w tym usług dzisiaj nieobecnych (miejsca dla matek z dziećmi, noclegowni i ogrzewalnie dla osób bezdomnych, placówek interwencyjnych dla ofiar przemocy).
- Istotne braki w zakresie całodobowej oraz wytchnieniowej opieki nad osobami z niepełnosprawnościami, a także przewlekle chorymi.

Opisane powyżej problemy przyczyniają się do postrzegania MOFK przez mieszkańców i osoby spoza terenu Partnerstwa jako miejsca trudnego do życia, które nie zapewnia wystarczającego komfortu do podjęcia decyzji prokreacyjnych i osadniczych a wręcz (czego dowodzi statystyka) generuje negatywny bilans migracji. Realizacja przedmiotowego celu, który stawia

przed sobą Partnerstwo zapewne nie będzie jedynym i wystarczającym warunkiem eliminacji ww. problemów, ale na pewno jest ona warunkiem niezbędnym i podstawowym rozwoju zaprojektowanego w niniejszej strategii.

Potencjały obszaru (mocne strony i szanse), które będą wykorzystywane i wzmacniane w trakcie dążenia do jego osiągnięcia:

- Więzy i tradycje rodzinne- patriotyzm lokalny.
- Aktywność społeczna mieszkańców.
- Relacje międzyludzkie: z sąsiadami, przyjaciółmi, znajomymi.
- Wysoki poziom szkolnictwa zawodowego.

Obszar Partnerstwa cechuje występowanie stosunkowo dużego kapitału społecznego przejawiającego się w ponadprzeciętnej aktywności mieszkańców w życiu społeczności lokalnej, przywiązaniu do własnych zwyczajów i tradycji oraz w deklarowanym patriotyzmie lokalnym. Powyższe cechy są ważnym elementem zarówno budowania obszaru jako miejsca dobrego do życia, jak i właściwego identyfikowania deficytów z zakresu usług publicznych, a w następstwie wspólnotowego podejścia do zmniejszania przedmiotowego deficytu. Wspólnotowe podejście do rozwiązywania problemu niskiej jakości życia, na którą istotny wpływ wywierają słabej jakości usługi publiczne z jednej strony pozwoli na wybór trafniejszych metod rozwiązywania tego problemu, ale i z drugiej strony podniesienie ilości i jakości usług publicznych wzmocni te jakże istotne dla rozwoju każdego terenu potencjały.

Obszary strategicznej interwencji, z którymi cel jest powiązany⁵:

- 121 Infrastruktura na potrzeby wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem.
- 122 Infrastruktura na potrzeby szkolnictwa podstawowego i średniego.
- 124 Infrastruktura na potrzeby kształcenia i szkolenia zawodowego oraz edukacji dorosłych.
- 158 Działania w celu zwiększenia równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości trwałych i przystępnych cenowo usług.
- 161 Działania na rzecz poprawy dostępu do opieki długoterminowej (z wyłączeniem infrastruktury).

⁵ Szczegółowy Opis Priorytetów (SZOP) programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027

- 148 Wsparcie na rzecz wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem (z wyłączeniem infrastruktury).
- 149 Wsparcie na rzecz szkolnictwa podstawowego i średniego (z wyłączeniem infrastruktury).

Wskaźnik realizacji celu strategicznego:

- Liczba wspartych przedszkoli oraz placówek wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem.
- Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem.

Zakres terytorialnego oddziaływania celu:

Zmodernizowana baza opieki przedszkolnej, a co za tym idzie dostępność wysokiej jakości usług ulegnie poprawie na terenie Miasta Krasnystaw, Gminy Krasnystaw, Gminy Siennica Różana i Gminy Łopiennik Górny. Dzięki zrealizowaniu celu nastąpi podniesienie standardu opieki przedszkolnej co pośrednio będzie miało pozytywne oddziaływanie na obszar gospodarczy poprzez przywrócenie części mieszkańców MOFK na rynek pracy.

Cel zakłada również podniesienie jakości kształcenia, a co za tym idzie dostępności wysokiej jakości usług edukacyjnych na całym terenie MOFK

Charakterystyka celu MOFK zdefiniowanego w ramach CP 5.

CP 5 (MOFK V)

MOF Krasnegostawu to obszar chroniący dziedzictwo naturalne i dziedzictwo kulturowe, które pozwalają na integrację i włączenie społeczne dbając o tożsamość lokalną i stanowiąc jeden z filarów jego gospodarki i rynku pracy

Cel został sformułowany jako element strategii MOFK wpisujący się w szerszy kontekst regionalny i korelujący z priorytetem Programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021 - 2027:

- EFRR.CP5.I Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich.

Cel został także sformułowany z uwzględnieniem podejścia zintegrowanego.

Kluczowe wyzwania i problemy na jakie odpowiada cel CP 5 (MOFK):

- Wykreowanie marki gmin Powiatu Krasnostawskiego jako miejsca z atrakcyjną, zróżnicowaną i dostępną ofertą turystyczno-rekreacyjną.
- Uzgodnienie wiodących kierunków rozwoju gospodarczego, rolniczego i przetwórczego wraz z przygotowaniem właściwej oferty inwestycyjnej zgodnej z przyjętymi kierunkami rozwoju.
- Wspieranie lokalnej przedsiębiorczości poprzez zapewnienie usług otoczenia biznesu.
- Wykorzystanie potencjału rolniczego ziemi krasnostawskiej dla tworzenia atrakcyjnej oferty gospodarczej i wzmocnienia lokalnego rynku pracy.

Problemem MOFK jest słabo rozwinięty rynek pracy. Jego zła ocena wynika zarówno z ilości, jak i jakości ofert pracy, co zostało zauważone w raporcie diagnostycznym na podstawie stosunkowo wysokiej stopy bezrobocia, jak i występującego w MOFK niższego od przeciętnej poziomu wynagradzania pracowników. Mała liczba ofert pracy przekłada się na stosunkowo wysoki poziom stopy bezrobocia, co samo w sobie jest barierą rozwojową, a dodatkowo w sposób oczywisty bardzo utrudnia proces włączenia społecznego osób wykluczonych. Poprawa rynku pracy jaka wyłania się z celu, który postawił przed sobą MOFK jest obok usług społecznych i ochrony środowiska naturalnego jednym z trzech głównych gwarantów rozwoju terenu Partnerstwa. Niewykorzystanie posiadanych zasobów dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz brak odpowiedniej oferty inwestycyjnej skorelowanej z głównym działem produkcji Partnerstwa jakim jest rolnictwo to wyzwania, których zrealizowanie zwiększy atrakcyjność obszaru i skutecznie wesprze proces włączenia osób wykluczonych.

Potencjały obszaru (mocne strony i szanse), które będą wykorzystywane i wzmacniane w trakcie dążenia do jego osiągnięcia:

- Położenie na lub w niedużej odległości od ważnych szlaków komunikacyjnych (S17; S19; linia kolejowa 69, lotnisko w Lublinie).
- Położenie na szlakach turystycznych (szlaki historyczne, Green Velo).
- Duża powierzchnia wysokiej jakości gleb.
- Bliskość ośrodka regionalnego i miast subregionalnych.
- Atrakcyjne otoczenie przyrodnicze (obszary chronione, rzeki), które można wykorzystać do rozwoju turystyki rekreacyjnej.

- Bogata oferta usług sportu i rekreacji.
- Bogate zasoby dziedzictwa kulturowego, które można wykorzystać do rozwoju turystyki historycznej (kulturowej).
- Jakość środowiska naturalnego.
- Zadawalający poziom aktywności gospodarczej mieszkańców.
- Relatywnie niskie koszty prowadzenia działalności gospodarczej.
- Dobrze rozwijające się branże przemysłu metalowego.
- Wysoki poziom szkolnictwa zawodowego.
- Wykorzystanie możliwości finansowania wybranych zadań inwestycyjnych ze źródeł bezzwrotnych.
- Pozyskiwanie inwestorów w kontekście aktualnie dobrego a w przyszłości planowanego bardzo dobrego skomunikowania terenu najważniejszymi miastami regionu.
- Rozwój instytucji otoczenia biznesu.
- Po modernizacji tras kołowych i żelaznych bliskie sąsiedztwo ważnych przejść granicznych.

MOFK posiada liczne potencjały, które będą wykorzystane i zostaną wzmocnione w trakcie realizacji celu strategicznego sformułowanego w ramach CP5. Atrakcyjne położenie w niedalekim sąsiedztwie ośrodka centralnego i jeszcze bliższym ośrodków subregionalnych w połączeniu z bogactwem dziedzictwa kulturowego oraz atrakcyjnym środowiskiem naturalnym dają szereg możliwości rozwoju opartego na potencjałach endogennych. Jednocześnie realizacja celu w zamierzeniu Partnerów powinna opierać się na tworzeniu atrakcyjnej oferty inwestycyjnej, która wykorzysta występujące na Obszarze szanse na harmonijny i zrównoważony rozwój.

Obszary strategicznej interwencji, z którymi cel jest powiązany⁶:

- 20 Infrastruktura biznesowa dla MŚP (w tym parki i obiekty przemysłowe).
- 165 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych.
- 167 Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa naturalnego i ekoturystyki poza obszarami Natura 2000.

⁶ Szczegółowy Opis Priorytetów (SZOP) programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027

- 168 Fizyczna odnowa i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych.
- 172 Finansowanie krzyżowe w ramach EFRR (wsparcie dla działań typowych dla EFS+ koniecznych do wdrożenia części operacji objętej EFRR i bezpośrednio z nią związanych).
- 166 Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury.
- 172 Finansowanie krzyżowe w ramach EFRR (wsparcie dla działań typowych dla EFS+ koniecznych do wdrożenia części operacji objętej EFRR i bezpośrednio z nią związanych).

Wskaźnik realizacji celu strategicznego:

- Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego.
- Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem.
- Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją.

Zakres terytorialnego oddziaływania celu:

Oddziaływanie celu będzie rejestrowane na całym obszarze MOFK. Istotą celu jest ochrona dziedzictw kulturowego i naturalnego występujących w każdej z jst Partnerstwa. Realizacja celu

Realizacja celu zakłada rozwój infrastruktury turystycznej na całym obszarze MOFK, co pozwoli na stworzenie spójnej, kompleksowej oferty turystycznej dla całego terytorium Partnerstwa. Wzbogacenie i modernizacja potencjału turystycznego MOFK jako element niezbędny do stworzenia produktu i oferty turystycznej spowodują rozwój turystyki a co za tym idzie powstawanie nowych atrakcyjnych miejsc pracy.

4.1.3. Zintegrowany charakter celów strategicznych MOFK

Biorąc pod uwagę zintegrowane podejście zastosowane w niniejszej strategii rozwoju poniżej przedstawiono wpływ każdego z celów na poszczególne wymiary rozwoju lokalnego Partnerstwa.

Tabela 2. Tabela integracji celów strategicznych strategii

Cele strategiczne strategii:	Cel koresponduje z wymiarami:			
	Spółeczny	Gospodarczy	Środowiskowy	Przestrzenny
CP 1 (MOFK I)	X	X	X	X
CP 2 (MOFK II)	X	X	X	X
CP 2 (MOFK III)	X	X	X	X
CP 4 (MOFK IV)	X	X		
CP 5 (MOFK V)	X	X	X	X

Opracowanie własne

Wybrane przykłady powiązań

CP 1 (MOF I):

- Społeczny – poprawa relacji społecznych i wykorzystanie kapitału społecznego.
- Gospodarczy – podniesienie poziomu otoczenia biznesu na terenie Partnerstwa poprzez zastosowanie nowoczesnych rozwiązań i technologii.
- Środowiskowy – zmniejszenie śladu węglowego, inteligentne systemy monitoringu i zarządzania środowiskiem.
- Przestrzenny – planowanie przestrzenne.

CP 2 (MOFK II):

- Społeczny – zdrowie, podniesienie jakości oferty osadnictwa.
- Gospodarczy – ochrona potencjałów branży turystycznej i przetwórstwa rolno-spożywczego.
- Środowiskowy – zmniejszenie poziomu zanieczyszczenia powietrza, gleby i wody.
- Przestrzenny – ochrona ładu przestrzennego – walorów krajobrazowych.

CP 2 (MOFK III):

- Społeczny – poprawa mobilności, przeciwdziałanie wykluczeniu komunikacyjnemu.
- Gospodarczy – ułatwienie dostępu do miejsc pracy, komunikacja wewnątrz obszaru dla osób odwiedzających MOFK w celach turystycznych.
- Środowiskowy – zmniejszenie poziomu szkodliwej emisji generowanej przez transport indywidualny.
- Przestrzenny – umożliwienie tworzenia modelu funkcjonalno-przestrzennego MOFK i jego efektywnego działania.

CP 4 (MOFK IV):

- Społeczny – przeciwdziałanie wykluczeniu, zaspokojenie występujących w MOFK potrzeb na usługi społeczne.
- Gospodarczy – przywrócenie części mieszkańców na rynek pracy, tworzenie nowych miejsc pracy w branżach usług społecznych, tworzenie kapitału społecznego na rzecz aktywnych postaw przedsiębiorczości.

CP 5 (MOFK V):

- Społeczny – tworzenie atrakcyjnych miejsc pracy, wzmacnianie tożsamości lokalnej i lokalnego patriotyzmu.
- Gospodarczy – rozwój branży turystycznej, tworzenie warunków do inwestowania.
- Środowiskowy – ochrona dziedzictwa naturalnego.
- Przestrzenny – wyodrębnienie przestrzeni o funkcjach: inwestycyjnych, turystycznych, rekreacyjnych.

4.1.4. Wizja strategiczna Partnerstwa

Formułując Cel Główny oraz Cele strategiczne Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Krasnegostawu Partnerzy nakreślili koncepcję przyszłości Obszaru poprzez wyobrażenie jego pożądanego stanu.

Po całkowitym zrealizowaniu celu CP 1 (MOFK I) mieszkańcy obszaru, przedsiębiorcy prowadzący na terenie MOFK działalność gospodarczą, jak również osoby go odwiedzające będą mogli w pełni korzystać z nowych i zmodernizowanych publicznych usług, produktów i procesów cyfrowych oferowanych w podobnym standardzie w każdej z jst, które tworzą Partnerstwo. Realizacja celu *per se* wpłynie również pozytywnie na wzrost poziomu kompetencji cyfrowych mieszkańców Obszaru. Takie potrzeby jak

procedowanie przez mieszkańców spraw urzędowych (również z poziomu regionalnego i centralnego), kontaktowanie się przedsiębiorców z urzędami, uzyskiwanie potrzebnych informacji (w tym również przez osoby odwiedzające MOFK) będą realizowane w sposób prosty i intuicyjny generując duże oszczędności czasu i zmniejszając zużycie energii generującej szkodliwe emisje, która jest konieczna np. w przypadku dojazdów.

Całkowite zrealizowanie celów CP 2 (MOFK II i MOFK III) pozwoli na:

- zmaksymalizowanie ilości powstających na terenie MOFK odpadów poddanych recyklingowi,
- zmaksymalizowanie ilości powstających na terenie MOFK odpadów wykorzystywanych jako surowce wtórne,
- zminimalizowanie ilości powstających na terenie MOFK odpadów poddawanych procesom termicznego przekształcania,
- zlikwidowanie zjawiska powstawania „dzikich” wysypisk odpadów,
- zmniejszenie poziomu emisji do atmosfery szkodliwych substancji i energii,
- zmniejszenie poziomu zużycia energii elektrycznej i ciepłej wytwarzanej ze źródeł konwencjonalnych,
- zwiększenie zużycia ilości energii elektrycznej i ciepłej wytwarzanej ze źródeł odnawialnych,
- zwiększenie poziomu świadomości ekologicznej społeczeństwa MOFK,
- zmniejszenie występowania zjawiska wykluczenia komunikacyjnego.

Powyższe znajdzie odzwierciedlenie w wyeliminowaniu w znacznym stopniu czynników wpływających na zanieczyszczanie powietrza, gleby oraz wody. Dodatkowo poprawie ulegnie dostęp do komunikacji publicznej - zwiększy się liczba osób korzystających z niskoemisyjnej komunikacji publicznej co pozytywnie przełoży się na wewnętrzną wymianę usług w ramach jst tworzących Partnerstwo przy jednoczesnym zminimalizowaniu negatywnego oddziaływania na środowisko.

Zrealizowanie Celu CP 4 (MOFK IV) uczyni teren Partnerstwa przyjaznym i bezpiecznym socjalnie dla jego mieszkańców. Powyższe znajdzie odzwierciedlenie w:

- zwiększeniu liczby użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki nad dziećmi,

- zwiększeniu liczby użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek oświatowych,
- zwiększeniu liczby osób z niepełnosprawnościami korzystających ze wspartych, dostosowanych obiektów,
- zwiększenie liczby osób korzystających z lokali socjalnych,
- zwiększenie liczby podmiotów realizujących usługi społeczne.

Zapewnienie usług opiekuńczych i wychowawczych uczyni teren Partnerstwa miejscem bezpiecznego i wygodnego życia uwalniając jednocześnie mieszkańcom powrót na rynek pracy. Istota zawartego Partnerstwa zakłada rozwijanie poziomu współpracy pomiędzy jst MOFK co w odniesieniu do przedmiotowego celu powinno znaleźć odzwierciedlenie w bogatej i funkcjonalnej strukturze i wymiany ww. usług w ramach Obszaru.

Zakłada się, iż całkowite zrealizowanie celu CP 5 MOFK V) spowoduje:

- zwiększenie liczby osób odwiedzających MOFK w celach turystycznych,
- zwiększenie liczby inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych,
- utworzenie nowych miejsc pracy.

Cel główny MOFK opiera się na deklarowanej przez Partnerów współpracy, która zarówno w zakresie wypracowanej strategii rozwoju branży turystycznej, jak i tworzenia oferty inwestycyjnej przewiduje harmonijne i całościowe objęcie planowanymi efektami terenu Partnerstwa. Zakłada się, iż takie elementy jak wzrost wartości wydawanych na obszarze MOFK środków finansowych przez osoby odwiedzające Partnerstwo oraz zwiększenie wartości inwestycji wpłyną na powstawanie nowych i podniesienie jakości istniejących miejsc pracy, które będą dostępne dla wszystkich mieszkańców Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Krasnegostawu.

Podsumowując warto zauważyć, iż zrealizowanie każdego z nakreślonych celów podniesie jakość życia na terenie MOFK, który stanie się atrakcyjnym miejscem do życia i realizacji aspiracji zawodowych.

4.2. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych

Cele strategiczne Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Krasnegostawu zostały sformułowane w wyniku prac wykorzystujących podejście partycypacyjno-analityczne. Rada Programowa ZIT, Grupa Robocza MOFK oraz interesariusze przy wykorzystaniu wsparcia doradców ZMP dokonali identyfikacji ważnych, a następnie wyboru kluczowych kierunków działań. Kierunki działań stanowią pogrupowane w ujęciu ogólnym rodzaje przedsięwzięć, których realizacja pozwoli na osiągnięcie zakładanych celów strategicznych.

Wyżej wymienionym kierunkom działań, które zostały zidentyfikowane na tym etapie prac nad Strategią ZIT nadano status kluczowych, ponieważ są to działania z grupy:

- zadań niezbędnych dla osiągnięcia zakładanych celów tj. takie, bez których osiągnięcie danego celu nie będzie możliwe,
- działań o największym przewidywanym stopniu efektywności osiągania rezultatów strategicznych.

4.2.1. Działania i typy projektów realizujące cele strategiczne strategii

CP 1 (MOFK I)

Dla osiągnięcia zakładanego przez Partnerstwo celu kluczowe będzie podjęcie poniższych kierunków działań:

- tworzenie nowych e-usług oraz poprawa funkcjonalności i e-dojrzałości istniejących usług,
- integracja e-usług,
- udostępnianie informacji i cyfrowych zasobów sektora publicznego,
- wzmocnienie bezpieczeństwa świadczenia e-usług,
- wzmocnienie cyberbezpieczeństwa w systemach,
- rozwój kompetencji cyfrowych pracowników.

CP 2 (MOFK II)

Kluczowymi działaniami dla osiągnięcia celu będzie transformacja w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej. W związku z powyższym jako kluczowe kierunki działań w przedmiotowym zakresie

zostały wskazane ujednoczenie i ustandaryzowanie na terenie partnerów MOF Krasnystaw polityki w zakresie zbierania i zapobiegania powstawaniu odpadów, ich minimalizacji, segregacji, ponownego użytku, recyklingu. Dodatkowe kluczowe działania, które należy podjąć w ramach realizacji celu to zwiększenie wykorzystania energii produkowanej ze źródeł odnawialnych.

CP 2 (MOFK III)

Kluczowymi działaniami niezbędnymi dla zrealizowania celu będą działania:

- mające na celu poprawę jakości powietrza i ograniczenie hałasu,
- budowy infrastruktury czystego transportu miejskiego,
- zmierzające do posiadania taboru czystego transportu miejskiego.

Partnerstwo zamierza osiągnąć cel poprzez zakup lub modernizację niskoemisyjnego taboru autobusowego, a także budowę infrastruktury transportu publicznego, budowę infrastruktury ładowania i tankowania pojazdów niskoemisyjnych oraz przeprowadzenie działań informacyjno-promocyjnych i edukacyjnych promujących korzystanie z niskoemisyjnego transportu zbiorowego.

CP 4 (MOFK IV)

Dla osiągnięcia celu niezbędne będzie zrealizowanie budowy, rozbudowy, przebudowy, adaptacji i modernizacji obiektów na potrzeby prowadzenia działalności edukacyjnej, w tym m.in. place zabaw wraz z zapewnieniem niezbędnego wyposażenia gwarantującego wysoką jakość kształcenia.

Kluczowymi dla MOFK kierunkami działań będą:

- rozwój infrastruktury na potrzeby wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem
- wsparcie na rzecz wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem nie obejmujące działań dotyczących infrastruktury.
- wsparcie na rzecz szkolnictwa podstawowego i średniego (z wyłączeniem infrastruktury)

CP 5 (MOFK V).

Dla osiągnięcia celu niezbędne będzie przygotowanie terenów inwestycyjnych i zapewnienie infrastruktury biznesowej oraz ochrona,

rozwój i promowanie materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego MOFK. Kluczowe kierunki działań, które są niezbędne dla zrealizowania celu to:

- powstanie infrastruktury biznesowej dla MŚP

oraz

- ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury i turystyki.

5. Projekty

Ujęte w Rozdziale 4 cele strategiczne, które zostały sformułowane w wyniku prac i warsztatów prowadzonych z gronem interesariuszy m.in.: Radą Programową ZIT, Grupą Roboczą MOFK, lokalnymi liderami oraz szeroko rozumianą reprezentacją mieszkańców MOFK zostały zoperacjonalizowane w postaci projektów wpisujących się w zidentyfikowane kierunki działań.

Podczas definiowania projektów zakładano, iż projekt ma dotyczyć przedsięwzięcia zmierzającego do osiągnięcia założonego celu określonego wskaźnikami, z określonym początkiem i końcem realizacji.

Dla zapewnienia podejścia zintegrowanego kierowano się zasadą, aby każdy projekt posiadał jednocześnie wszystkie cztery poniższe cechy:

- był jednoznacznie nastawiony na realizację któregoś z celów strategicznych;
- miał wpływ na rozwój więcej niż jednej gminy partnerstwa;
- był realizowany w ramach wiązki powiązanych ze sobą projektów;
- był przygotowany wspólnie przez samorządy partnerstwa i został wcześniej zaakceptowany przez większość partnerów.

Dodatkowo każdy ze zidentyfikowanych w niniejszej Strategii projektów spełnia przynajmniej jeden z dwóch warunków:

- jest projektem partnerskim w rozumieniu art. 39 ustawy o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027;
- deklarowany jest wspólny efekt, rezultat lub produkt końcowy projektu, tj. wspólne wykorzystanie stworzonej w jego ramach infrastruktury w przypadku projektów „twardych”, lub objęcie wsparciem w przypadku projektów „miękkich”, mieszkańców co najmniej 2 gmin OF.

5.1. Proces identyfikacji i wyboru projektów

Proces identyfikacji projektów strategicznych prowadzony był według:

- oceny efektywności projektów w zakresie realizacji sformułowanych celów

oraz

- uzgadniania zakresu projektów pomiędzy uczestnikami procesu (RP ZIT; GR MOFK).

Ważnym elementem identyfikacji projektów było uwzględnienie informacji wynikających z włączenia interesariuszy (mieszkańców) na etapie określania właściwych kierunków działań. Informacje te stanowiły punkt odniesienia oraz weryfikacji poziomu adekwatności planowanych zamierzeń projektowych w stosunku do oczekiwań lokalnej społeczności. Wreszcie identyfikacja projektów prowadzona była z uwzględnieniem ram formalnych wynikających z SZOP.

Proces ten składał się z kilku następujących po sobie etapów:

I. Wyłaniania

Przeprowadzonego w formie naboru propozycji projektowych (pomysłów) w ramach warsztatów prowadzonych w formie online i bezpośrednich spotkań w gminach Partnerstwa oraz opinii interesariuszy Partnerstwa. W ramach tego etapu zgłoszono wiele indywidualnych propozycji.

II. Preselekcji

Polegającego na wstępnej analizie i ocenie zgłoszonych pomysłów projektowych pod kątem prawidłowości (kompletności) zgłoszenia, merytorycznej treści oraz zgodności z kryteriami formalnymi projektów zintegrowanych, które są przedmiotem niniejszej Strategii.

III. Integracji

W wyniku tego procesu, działając w oparciu o zasady koncentracji, kumulacji i integracji, przygotowano 10 propozycji projektów strategicznych:

1. Rozwój elektronicznych usług publicznych na obszarze MOF Krasnegostawu.
2. Rozwój produkcji energii ze źródeł odnawialnych na terenie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Krasnegostawu.

3. Modernizacja systemu zagospodarowania odpadów w ramach ZIT MOF Krasnegostawu poprzez ujednoczenie standardu infrastruktury, wyposażenia i funkcjonowania PSZOK zlokalizowanych na terenach jst tworzących Partnerstwo.
4. Organizacja międzygminnego publicznego transportu zbiorowego na terenie MOF Krasnegostawu.
5. Poprawa i ujednoczenie standardu jakości opieki przedszkolnej MOFK poprzez modernizację infrastruktury i wyposażenia i przedszkoli.
6. Poprawa i ujednoczenie standardu jakości opieki przedszkolnej MOFK poprzez podniesienie kompetencji kadry pracowniczej.
7. Utworzenie Międzygminnego Centrum Usług Społecznych MOFK.
8. Podniesienie atrakcyjności obszaru poprzez Utworzenie terenów inwestycyjnych (sieci Parków Inwestycyjnych) na terenie MOF Krasnegostawu.
9. Wzmocnienie potencjału turystycznego obszaru MOF Krasnegostawu poprzez stworzenie i modernizację sieci atrakcji turystycznych wraz z infrastrukturą towarzyszącą.
10. Poprawa efektywności energetycznej MOF Krasnegostawu dzięki termomodernizacji budynków użyteczności publicznej.

IV. Wstępnego opracowania

Będącego iteracyjnym procesem wstępnego rozwinięcia merytorycznego propozycji projektowych w kontekście ich celowości, potrzeby realizacji i spodziewanych efektów. Wstępnie opracowane projekty zostały poddane pod dyskusję na forum RP i GR MOFK.

V. Rangowania - selekcji kierunkowej

Będącego kluczowym elementem decyzji strategicznej (kierunkowej), w ramach której GR MOFK oraz kluczowi interesariusze rekomendowali do dalszego opracowania dziewięć, kluczowych projektów strategicznych (bez poz. 7). W Procedurze wyboru ww. projektów uwzględniono możliwie najpełniej istotne uwarunkowania realizacyjne oraz stopień osiągnięcia celów.

VI. Decyzji strategicznej

Będącego finalnym etapem procesu wyłaniania projektów strategicznych w formie opinii RP o zatwierdzeniu projektów strategicznych w oparciu o rekomendacje Grupy Roboczej oraz kluczowych interesariuszy. W ramach tego etapu zdecydowano o

wyłonieniu puli projektów strategicznych w liczbie ośmiu projektów. Z listy utworzonej na etapie III zrezygnowano z projektów nr 7 i nr 10. Decyzja strategiczna RP ZIT Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Krasnegostawu opierała się na analizie kryterialnej, której istotą było zastosowanie niżej wymienionych kryteriów:

- znaczenie projektu dla rozwoju obszaru partnerstwa,
- wpływ na rozwój więcej niż 1 gminy partnerstwa,
- powiązanie danego projektu z innymi projektami,
- wspólne przygotowanie projektu przez samorzady partnerstwa,
- akceptacja projektu przez większość samorządów partnerstwa,
- realizacja projektu w partnerstwie międzygminnym lub międzysektorowym.

Począwszy od etapu Preselekcji propozycje projektowe każdorazowo podlegały weryfikacji formalnej z uwzględnieniem kryteriów alokacji określonych w SZOP.

Jednocześnie w ramach zarządzania Strategią przyjęto zasadę otwartości na aktualizację listy projektów strategicznych oraz weryfikację obecnych założeń wskazanych w Strategii.

5.2. Lista Projektów

Zidentyfikowane projekty strategiczne to zamierzenia mające na celu realizację założonych celów strategicznych, kluczowe z punktu widzenia całego Partnerstwa i każdorazowo dotyczące kluczowych wyzwań, które Partnerstwo wyznaczyło w wyniku przeprowadzonej diagnozy. Zakłada się, iż projekty będą realizowane wspólnie przez członków Partnerstwa (zawsze przez więcej niż jednego Partnera MOFK) i generować będą wspólny rezultat, istotny z punktu widzenia całego Partnerstwa. Są to projekty wynikające z diagnozy, wykorzystujące potencjały MOFK i odpowiadające na potrzeby różnych grup beneficjentów końcowych. W efekcie projekty te każdorazowo mają wpływ na rozwój więcej niż jednego Partnera wykazując przy tym komplementarność z innymi projektami realizowanymi lub zrealizowanymi na Obszarze Partnerstwa.

Do oszacowania planowanej wartości wsparcia wykorzystano jako nieprzekraczalną wysokość środków wynikającą z koncentracji tematycznej dla MOF Krasnegostawu w ramach alokacji dla ZIT programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego w perspektywie finansowej 2021 – 2027. W

niniejszym rozdziale wartość projektów została wyrażona w złotych polskich a do jej obliczenia zastosowano kurs Euro/PLN równy 4,54. W rubryce „Szacunkowa wartość wkładu własnego” ujęto sumę koniecznego do zaangażowania wkładu własnego⁷ dla wydatków kwalifikowalnych oraz ewentualną kwotę planowanych do poniesienia wydatków niekwalifikowalnych.

Zgodnie z informacją nt. decyzji strategicznej lista projektów złożona jest z ośmiu projektów strategicznych.

Tabela 3. Projekt z zakresu tematycznego: Cyfryzacja

Nr projektu:	01MOFK/ZIT/CP1	Tytuł projektu:	Rozwój elektronicznych usług publicznych na obszarze MOF Krasnegostawu
Lider:	Łopiennik Górny	Pozostali partnerzy:	Miasto Krasnystaw, Gmina Krasnystaw, Gmina Siennica Różana.
Dojrzałość:	Planowanie	Okres realizacji:	2023 - 2025 r.
Dofinansowanie z programu regionalnego (EUR):			
czy występuje?	cel, priorytet	planowana kwota	
TAK	EFRR.CP1.II Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych.	440 977,00	
Inne przewidywane źródła dofinansowania (EUR):			
brak			
Szacunkowa wartość całego projektu (EUR):			
całości projektu	wkładu własnego	sumy dofinansowań	
518 796,47	77 819,47	440 977,00	
Krótki opis projektu			
Przedmiotem projektu jest integracja standardu e-usług poprzez:			

⁷ Szczegółowy Opis Priorytetów (SZOP) programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021 – 2027

- rozwijanie e-usług u tych jst, których poziom jest niższy od Partnera posiadającego najwyższy poziom dojrzałości w Partnerstwie oraz do poziomu dojrzałości minimum 4.
- rozwijanie e-usług, które aktualnie nie występują na terenie MOFK, a które przyczynią się do osiągnięcia przyjętych celów strategicznych.
- opracowanie cyfrowych aplikacji na potrzeby integracji e-usług oraz Partnerskiego świadczenia e-usług.
- integrację e-usług w porządanym i możliwym z przyczyn o charakterze technicznym.
- rozwijanie poziomu cyberbezpieczeństwa świadczonych e-usług na całym terenie MOFK.
- wsparcie rozwoju kompetencji cyfrowych pracowników instytucji sektora publicznego w tym zaawansowanych kompetencji kadr z zakresu cyberbezpieczeństwa.
- Działania uzupełniające o charakterze dostosowania technicznego niezbędnego do budowy i modernizacji systemu e-usług.

Rezultatem projektu będzie występowanie we wszystkich jst realizujących projekt wysokiego (min. 4 poziom) standardu e-usług, poszerzenie oferty usług o usługi aktualnie niewystępujące oraz podniesienie poziomu cyberbezpieczeństwa przedmiotowych usług.

Odbiorcami bezpośrednimi projektu są jst MOFK, natomiast odbiorcami pośrednimi projektu będą mieszkańcy, instytucje i przedsiębiorcy korzystający z rezultatów projektu oraz ich pracownicy.

Projekt stanowi odpowiedź na kluczowe wyzwanie:

- Wykorzystanie narzędzi i rozwiązań cyfrowych w celu zapewnienia jednolitego i wysokiego standardu świadczenia usług publicznych.

Jest on operacjonalizacją celu CP 1 (MOFK I) niniejszej Strategii ZIT będąc wynikiem podjęcia określonych dla przedmiotowego celu działań tj.:

- tworzenia nowych e-usług oraz poprawy funkcjonalności i e-dojrzałości istniejących usług,
- integracji e-usług,
- wzmocnienia bezpieczeństwa świadczenia e-usług,
- wzmocnienia cyberbezpieczeństwa w systemach,
- rozwoju kompetencji cyfrowych pracowników.

Projekt jest zgodny z Priorytetem II CP: Transformacja gospodarcza i cyfrowa regionu.

Projekt wprowadza zmianę w wymiarach:

społecznym	gospodarczym	środowiskowym	przestrzennym
TAK	TAK	TAK	TAK

Opracowanie własne

Uzasadnienie zintegrowanego charakteru projektu:

- Projekt wynika z przyjętych w ramach strategii ZIT celów strategicznych Partnerstwa, a jego realizacja umożliwi ich osiągnięcie.
- Projekt na każdym etapie realizacji jest realizowany w formule Partnerstwa. Zarówno na etapie planowania, wykonawstwa, wdrażania, jak i użytkowania w projekcie uczestniczą cztery spośród 6 jst Partnerstwa, co oznacza, że Projekt ma wpływ na więcej niż 1 gminę MOF.
- Produkty projektu tj. nowe lub rozwinięte e-usługi, a także zapewnienie odpowiedniego poziomu cyberbezpieczeństwa oraz działania szkoleniowe, jak i uzupełniające polegające na dostosowaniu technicznym wystąpią (choć w zróżnicowanym stopniu) u każdego z Partnerów realizujących Projekt.
- Rezultaty Projektu wystąpią na terenie jst realizujących projekt.
- Rezultaty projektu oddziałują na kilka obszarów MOFK: społeczny, gospodarczy, środowiskowy oraz przestrzenny.
- Projekt łączy w sobie działania o charakterze inwestycyjnym (twarde) i szkoleniowym (miękkie).

Projekt jest komplementarny do następujących projektów:

Projekty zrealizowane:

- „Rozwój usług elektronicznych na terenie Miasta Krasnystaw” realizowanym przez Miasto Krasnystaw w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 Działanie 2.1: Cyfrowe Lubelskie.
- „Cyfrowa Gmina” o numerze POPC.05.01.00-00-0001/21-00 finansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa V Rozwój cyfrowy JST oraz wzmocnienie cyfrowej odporności na zagrożenia REACT-EU, Działanie 5.1 Rozwój cyfrowy JST oraz wzmocnienie cyfrowej odporności na zagrożenia.
- „E-Urząd budowa elektronicznej platformy usług dla mieszkańców Powiatu Krasnostawskiego”, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego

Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013, gdzie głównym celem projektu był rozwój elektronicznych usług dla ludności i podmiotów gospodarczych przez przygotowanie organizacyjno-techniczne regionu Powiatu Krasnostawskiego (partnerzy: wszystkie gminy wiejskie powiatu krasnostawskiego) oraz wyrównanie dysproporcji w zakresie dostępu i wykorzystania Technologii Informacyjnych i Komunikacyjnych dla szybkiego i sprawnego zarządzania regionem.”

Projekty zaplanowane do realizacji w ramach alokacji ZIT:

- Organizacja międzygminnego publicznego transportu zbiorowego na terenie MOF Krasnegostawu. Rozwój e-usług obejmował będzie opracowanie aplikacji służącej zarówno do przekazywania informacji o funkcjonowaniu połączeń jak i do dystrybucji wspólnego biletu samorządowego.
- Wzmocnienie potencjału turystycznego MOFK poprzez stworzenie i modernizację sieci atrakcji turystycznych na terenie MOF Krasnegostawu oraz infrastruktury towarzyszącej. Rozwój e-usług w ramach opracowanej aplikacji będzie umożliwiał zamawianie biletów wstępu upoważniających do korzystania z atrakcji turystycznych MOFK i infrastruktury towarzyszącej.
- Podniesienie atrakcyjności obszaru poprzez utworzenie terenów inwestycyjnych na terenie MOF Krasnegostawu.

Tabela 4. Projekt z zakresu tematycznego: Zagospodarowanie odpadów

Nr projektu:	02MOFK/ZIT/CP2	Tytuł projektu:	Modernizacja systemu zagospodarowania odpadów w ramach ZIT MOF Krasnegostawu poprzez ujednoczenie standardu infrastruktury, wyposażenia i funkcjonowania PSZOK zlokalizowanych na terenach jst tworzących Partnerstwo.
Lider:	Gmina Krasnystaw	Pozostali partnerzy:	1. Miasto Krasnystaw, 2. Miasto i Gmina Izbica, 3. Gmina Siennica Różana, 4. Gmina Łopiennik Górny.
Dojrzałość:	Planowanie	Okres realizacji:	2023-2027 r.
Dofinansowanie z programu regionalnego (EUR):			

czy występuje?	cel, priorytet	planowana kwota	
TAK	EFRR.CP2.VI Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej.	1 872 246,70	
Inne przewidywane źródła dofinansowania (EUR):			
brak			
Szacunkowa wartość całego projektu (EUR):			
całości wydatków kwalifikowalnych	wkładu własnego	sumy dofinansowań	
2 202 643,17	330 396,47	1 872 246,70	
Krótki opis projektu			
<p>Realizacja projektu pozwoli na dokonanie transformacji MOFK w kierunku gospodarki zasobooszczędnej. Projekt zakłada modernizację punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych w sposób zapewniający odpowiedni standard realizacji przedmiotowego zadania na terenie całego MOFK. W tym celu przewiduje się wykonanie działań polegających na rozbudowie infrastruktury, zakupie wyposażenia oraz wdrożeniu jednolitego standardu funkcjonowania PSZOK. Dodatkowo projekt zakłada upowszechnianie wiedzy z zakresu prawidłowej selektywnej gospodarki odpadami i związanych z tym korzyści społeczno-ekonomicznych. W wyniku realizacji projektu zmniejszy się ilość odpadów zanieczyszczających środowisko oraz występowanie zjawiska „dzikich wysypisk”.</p> <p>Beneficjentami projektu będą wszystkie jst, które są partnerami w projekcie.</p> <p>Projekt odpowiada na cel CP 2 (MOFK II) niniejszej Strategii ZIT i jest wynikiem podjęcia określonych dla przedmiotowego celu działań tj.: ujednoczenia i ustandaryzowania na terenie partnerów MOF Krasnystaw polityki w zakresie zbierania i zapobiegania powstawaniu odpadów, ich minimalizacji, segregacji, ponownego użytku i recyklingu.</p> <p>Projekt jest zgodny z Priorytetem III CP: Ochrona zasobów środowiska i klimatu.</p>			
Projekt wprowadza zmianę w wymiarach:			
społecznym	gospodarczym	środowiskowym	przestrzennym
TAK	TAK	TAK	TAK

Opracowanie własne

Uzasadnienie zintegrowanego charakteru projektu:

- Realizacja Projektu jest zgodna z celem strategicznym MOFK i w istotnym stopniu przyczynia się do osiągnięcia celu strategicznego Strategii ZIT. Projekt jest jednym z elementów operacjonalizacji przedmiotowego celu.
- Projekt będzie realizowany w Partnerstwie przez wszystkie jst Partnerstwa (z wyłączeniem Powiatu Krasnostawskiego jako Partnera pozostającego bez wpływu na terytorium MOFK). Partnerstwo w projekcie będzie polegało na wspólnym planowaniu, przygotowaniu SIWZ udzieleniu zamówienia publicznego na poszczególne części zadania oraz wypracowaniu i wdrożeniu standardów polityki segregacji i zbiórki poszczególnych frakcji odpadów poprzez funkcjonowanie powstałych instalacji PSZOK w ramach ustandaryzowania usług komunalnych w ramach MOF.
- Zarówno produkty projektu (tj. zmodernizowana infrastruktura, wyposażenie punktów oraz standard funkcjonowania), jak i jego rezultaty polegające na zwiększeniu ilości odpadów poddanych recyklogowi lub wykorzystywanych jako surowce obejmą 5 spośród 6 jst tworzących Partnerstwo.
- Rezultaty projektu będą miały wpływ na wymiar społeczny przyczyniając się do poprawy stanu środowiska naturalnego, co ma bezpośrednie przełożenie na poprawę jakości życia mieszkańców i pozytywny wpływ na ich zdrowie. W wymiarze przestrzennym pozwolą one na ochronę walorów środowiska, które jest jednym z najmocniejszych potencjałów MOFK, który w ramach Strategii ZIT jest fundamentem rozwoju obszaru gospodarczego i jest podstawą budowania Obszaru Strategicznej Interwencji (Żywicielski OSI) to czyste środowisko, skracanie łańcucha dostaw oraz ograniczenie immisji pyłów i cząstek stałych z paliw kopalnych powinno być celem tego działania.
- Projekt łączy działania inwestycyjne (twarde) takie jak modernizacja infrastruktury i zakup wyposażenia z działaniami o charakterze edukacyjno-promocyjnym (miękkie).

Projekt jest komplementarny do nast. projektów:

Projekty zaplanowane do realizacji w ramach alokacji ZIT:

- Organizacja międzygminnego publicznego transportu zbiorowego na terenie MOF Krasnegostawu.
- Rozwój produkcji energii ze źródeł odnawialnych na terenie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Krasnegostawu.
- Wzmocnienie potencjału turystycznego obszaru MOF Krasnegostawu poprzez stworzenie i modernizację sieci atrakcji turystycznych wraz z infrastrukturą towarzyszącą.

Tabela 5. Projekt z zakresu tematycznego: Transport publiczny

Nr projektu:	03MOFK/ZIT/CP2	Tytuł projektu:	Organizacja międzygminnego publicznego transportu zbiorowego na terenie MOF Krasnegostawu
Lider:	Miasto i Gmina Izbica	Pozostali partnerzy:	1. Miasto Krasnystaw, 2. Gmina Krasnystaw, 3. Gmina Siennica Różana, 4. Gmina Łopiennik Górny.
Dojrzałość:	Planowanie	Okres realizacji:	2025-2027 r.
Dofinansowanie z programu regionalnego (EUR):			
czy występuje?	cel, priorytet		planowana kwota
TAK	EFRR/FS.CP2.VIII wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.		2 418 208,30
Inne przewidywane źródła dofinansowania (EUR):			
brak			
Szacunkowa wartość całego projektu (EUR):			
całości wydatków kwalifikowalnych	wkładu własnego		sumy dofinansowań
2 844 950,94	426 742,64		2 418 208,30
Krótki opis projektu			
<p>Przedmiotem projektu jest nabycie niskoemisyjnych lub zeroemisyjnych środków transportu publicznego oraz wykonanie zadań niezbędnych dla organizacji i podjęcia działalności w zakresie świadczenia usług komunikacji publicznej, w tym zapewnienie infrastruktury, wyposażenia i wykwalifikowanej kadry pracowniczej. W wyniku realizacji projektu zmniejszy się poziom szkodliwych emisji generowanych przez transport. Dodatkowym rezultatem projektu będzie poprawa mobilności miejskiej oraz minimalizowanie zjawiska wykluczenia komunikacyjnego.</p> <p>Odbiorcami projektu będą Partnerzy realizujący projekt, a pośrednio mieszkańcy i osoby odwiedzające MOFK poprzez możliwość korzystania z wygodnego i przyjaznego środowiska transportu publicznego.</p> <p>Projekt odpowiada na cel CP 2 (MOFK III) niniejszej Strategii ZIT i jest wynikiem podjęcia określonych dla przedmiotowego celu działań tj. z zakresu:</p>			

- budowy infrastruktury czystego transportu miejskiego,
- posiadania taboru czystego transportu miejskiego.

Projekt jest zgodny z Priorytetem V CP: Zrównoważona mobilność miejska.

Projekt wprowadza zmianę w wymiarach:			
społecznym	gospodarczym	środowiskowym	przestrzennym
TAK	TAK	TAK	TAK

Opracowanie własne

Uzasadnienie zintegrowanego charakteru projektu:

- Realizacja Projektu jest zgodna z celem strategicznym MOFK i w istotnym stopniu przyczynia się do osiągnięcia celu strategicznego Strategii ZIT . Projekt jest jednym z elementów operacjonalizacji przedmiotowego celu.
- Projekt będzie realizowany w Partnerstwie przez wszystkie jst Partnerstwa, które definiują jego zakres terytorialny. Partnerstwo w projekcie będzie polegało na wspólnym planowaniu systemu komunikacji wewnętrznej MOFK, wspólnym opracowaniu i udostępnianiu usługi zintegrowanego biletu obejmującego swym zasięgiem więcej niż jedną gminę MOFK.
- Rezultaty projektu polegające na obsłudze nowym transportem publicznym tras komunikacji międzygminnej oraz zwiększenie liczby użytkowników nowego lub zmodernizowanego transportu publicznego obejmą całe terytorium MOFK.
- Rezultaty projektu będą miały wpływ na wymiar społeczny – poprawiając dostępność terenu MOFK umożliwiając sprawniejszy przepływ usług pomiędzy gminami partnerskimi i przełamując zidentyfikowane na etapie diagnostycznym dotyczące część mieszkańców bariery w zakresie możliwości zaspakajania potrzeb i aspiracji. W wymiarze środowiskowym Projekt wpłynie na poprawę stanu powietrza, co pozwoli na ochroną zasobów przyrodniczych, zaś w wymiarze gospodarczym ułatwi i usprawni dostęp pracowników do zakładów pracy. Dodatkowo przyczyniając się do ochrony środowiska naturalnego projekt wzmocni największy potencjał Obszaru będący fundamentem jego rozwoju zarówno w strategii ZIT jak i SRWL.
- Projekt łączy działania inwestycyjne (twarde) takie jak modernizacja infrastruktury i zakup taboru oraz wyposażenia z działaniami o charakterze edukacyjno-informacyjnym (miękkie).

Projekt jest komplementarny do następujących projektów:

Projekty zaplanowane do realizacji w ramach alokacji ZIT:

- Rozwój produkcji energii ze źródeł odnawialnych na terenie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Krasnegostawu.
- Wzmocnienie potencjału turystycznego obszaru MOF Krasnegostawu poprzez stworzenie i modernizację sieci atrakcji turystycznych wraz z infrastrukturą towarzyszącą.
- Modernizacja systemu zagospodarowania odpadów w ramach ZIT MOF Krasnegostawu poprzez ujednoczenie standardu infrastruktury, wyposażenia i funkcjonowania PSZOK zlokalizowanych na terenach jst tworzących Partnerstwo.

Tabela 6. Projekt z zakresu tematycznego: OZE

Nr projektu:	04MOFK/ZIT/CP2	Tytuł projektu:	Rozwój produkcji energii ze źródeł odnawialnych na terenie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Krasnegostawu
Lider:	Miasto Krasnystaw	Pozostali partnerzy:	1. Gmina Łopiennik Górny, 2. Gmina Krasnystaw, 4. Gmina Siennica Różana.
Dojrzałość:	Planowanie	Okres realizacji:	2024-2027 r.
Dofinansowanie z programu regionalnego (EUR):			
czy występuje?	cel, priorytet	planowana kwota	
TAK (INSTRUMENT FINANSOWY)	EFRR.CP.2.II wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju.	1 128 148,00	
Inne przewidywane źródła dofinansowania (EUR):			
brak			
Szacunkowa wartość całego projektu (EUR):			
całości wydatków kwalifikowalnych	wkładu własnego	sumy dofinansowań	

1 327 232,94	199 084,94	1 128 148,00	
Krótki opis projektu			
<p>Projekt przewiduje wybudowanie instalacji fotowoltaicznych na obiektach będących własnością lub pozostających w użytkowaniu jst wchodzących w skład MOFK, co w pierwszej kolejności pozwoli na zużycie wyprodukowanej w ten sposób energii elektrycznej przez instytucje i osoby użytkujące przedmiotowe nieruchomości. W wyniku zrealizowania projektu zmniejszony zostanie poziom szkodliwych emisji do środowiska generowany przez konwencjonalne źródła energii.</p> <p>Beneficjentami projektu będą jst będące właścicielami i użytkownikami nieruchomości, na których zlokalizowano instalacje fotowoltaiczne.</p> <p>Projekt odpowiada na cel CP 2 (MOFK II) niniejszej Strategii ZIT i jest wynikiem podjęcia określonych dla przedmiotowego celu działań tj. polegających na zwiększeniu wykorzystania energii produkowanej ze źródeł odnawialnych.</p> <p>Projekt jest zgodny z Priorytetem IV CP: Efektywne wykorzystanie energii.</p>			
Projekt wprowadza zmianę w wymiarach:			
społecznym	gospodarczym	środowiskowym	przestrzennym
TAK	TAK	TAK	NIE

Opracowanie własne

Uzasadnienie zintegrowanego charakteru projektu:

- Projekt przyczynia się do osiągnięcia celu strategicznego Strategii ZIT. Jest on jednym z elementów operacjonalizacji przedmiotowego celu.
- Projekt będzie realizowany w Partnerstwie przez Gminę Siennica Różana, Łopiennik Górny, Gminę Krasnystaw oraz Miasto Krasnystaw a więc przez cztery spośród sześciu jst Partnerstwa. Partnerstwo będzie polegało na wspólnym planowaniu, udzielaniu zamówień oraz kooperacji w ramach zaprojektowanego klastra energii.
- Zarówno produkty projektu tj. instalacje fotowoltaiczne, jak i jego rezultaty polegające na zmniejszeniu poziomu emisji zanieczyszczeń do środowiska będą obejmowały cztery jst MOFK.
- Rezultaty projektu będą miały wpływ na wymiar społeczny poprawiając jakość życia mieszkańców i pozytywnie wpływając na ich zdrowie dzięki poprawie stanu powietrza. W wymiarze przestrzennym pozwolą one na ochronę walorów środowiska, które jest jednym z najmocniejszych potencjałów MOFK.

- Projekt łączy działania inwestycyjne (twarde) takie jak budowa instalacji fotowoltaicznych z działaniami o charakterze edukacyjno-promocyjnym (miękkie).

Projekt jest komplementarny do następujących projektów:

Projekty zaplanowane do realizacji w ramach alokacji ZIT:

- Wzmocnienie potencjału turystycznego obszaru MOF Krasnegostawu poprzez stworzenie i modernizację sieci atrakcji turystycznych wraz z infrastrukturą towarzyszącą.
- Modernizacja systemu zagospodarowania odpadów w ramach ZIT MOF Krasnegostawu poprzez ujednoczenie standardu infrastruktury, wyposażenia i funkcjonowania PSZOK zlokalizowanych na terenach jst tworzących Partnerstwo.
- Organizacja międzygminnego publicznego transportu zbiorowego na terenie MOF Krasnegostawu.

Tabela 7. Projekt z zakresu tematycznego: Infrastruktura usług opieki nad dziećmi

Nr projektu:	05MOFK/ZIT/CP4	Tytuł projektu:	Poprawa i ujednoczenie standardu jakości opieki przedszkolnej MOFK poprzez modernizację infrastruktury i wyposażenia i przedszkoli oraz placówek wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem.
Lider:	Miasto Krasnystaw	Pozostali partnerzy:	1. Gmina Krasnystaw, 2. Gmina Łopiennik Górny, 3. Gmina Siennica Różana.
Dojrzałość:	Planowanie	Okres realizacji:	2024-2025 r.
Dofinansowanie z programu regionalnego (EUR):			
czy występuje?	cel, priorytet		planowana kwota
TAK	EFRR.CP4.II poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie		728 595,00

poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online (EFRR).			
Inne przewidywane źródła dofinansowania (EUR):			
brak			
Szacunkowa wartość całego projektu (EUR):			
całości wydatków kwalifikowalnych	wkładu własnego	sumy dofinansowań	
857 170,59	128 575,59	728 595,00	
Krótki opis projektu			
<p>Przedmiotem projektu jest modernizacja Infrastruktury przedszkolnej z włączeniem zakupu wyposażenia. Potrzeba realizacji projektu wynika z przeprowadzonej diagnozy MOFK. W obliczu m.in. problemów demograficznych wynikających z jakości życia na terenie MOFK jako jeden z zasadniczych elementów celu nadrzędnego (misji MOFK) jest rozwój Obszaru w kierunku miejsca o jak najlepszej jakości życia dla jego mieszkańców. Powyższe implikuje rozwój całego spektrum usług społecznych, którego ważnym elementem są usługi opiekuńcze w ramach ośrodków wychowania przedszkolnego. Wypracowanie i wdrożenie na terenie Partnerstwa jednolitego wysokiego standardu przedmiotowych usług pozwoli na harmonijną i funkcjonalną wymianę usług pomiędzy Partnerami, co w rezultacie doprowadzi do zmniejszania poziomu zjawiska depopulacji i dodatkowo będzie stanowić istotny element wsparcia dla osób chcących powrócić na rynek pracy.</p> <p>Odbiorcami projektu będą Partnerzy realizujący projekt, a pośrednio mieszkańcy reprezentowanych przez nich jst.</p> <p>Projekt odpowiada na cel CP 4 (MOFK IV) niniejszej Strategii ZIT i jest wynikiem podjęcia określonych dla przedmiotowego celu działań tj. rozwoju infrastruktury na potrzeby wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem.</p> <p>Projekt jest zgodny z Priorytetem VII CP: Lepsza dostępność do usług społecznych i zdrowotnych.</p>			
Projekt wprowadza zmianę w wymiarach:			
społecznym	gospodarczym	środowiskowym	przestrzennym
TAK	TAK	NIE	NIE

Opracowanie własne

Uzasadnienie zintegrowanego charakteru projektu:

- Projekt stanowi operacjonalizację celu strategicznego w ramach Strategii ZIT
- Projekt będzie realizowany w Partnerstwie przez cztery spośród sześciu jst Partnerstwa. Partnerstwo w projekcie będzie polegało na wspólnym wypracowaniu standardu opieki przedszkolnej, zaprojektowaniu zakresu modernizacji infrastruktury, wyposażenia.
- Rezultaty projektu tzn. zmodernizowana baza opieki przedszkolnej, a co za tym idzie dostępność wysokiej jakości usług uęgą poprawie na terenie Miasta Krasnystaw, Gminy Krasnystaw, Gminy Łopiennik Górny i Gminy Siennica Różana.
- Rezultaty projektu będą oddziaływały na więcej niż jeden obszar. Bezpośrednie oddziaływanie wystąpi w obszarze społecznym ale pośrednio będzie miało miejsce również oddziaływanie na obszar gospodarczy poprzez przywrócenie części mieszkańców MOFK na rynek pracy.

Projekt jest komplementarny do następujących projektów:

Projekty zaplanowane do realizacji w ramach alokacji ZIT:

- Poprawa i ujednoczenie standardu jakości opieki przedszkolnej MOFK poprzez podniesienie kompetencji kadry pracowniczej.

Tabela 8. Projekt z zakresu tematycznego: Oferta placówek oświatowych

Nr projektu:	06MOFK/ZIT/CP4	Tytuł projektu:	Rozwój oferty placówek oświatowych MOF Krasnystaw poprzez realizację programów rozwojowych
Lider:	Miasto Krasnystaw	Pozostali partnerzy:	1. Gmina Krasnystaw, 2. Gmina Łopiennik Górny, 3. Gmina Siennica Różana, 4. Miasto i Gmina Izbica.
Dojrzałość:	Planowanie	Okres realizacji:	2023-2025 r.
Dofinansowanie z programu regionalnego (EUR):			
czy występuje?	cel, priorytet		planowana kwota
TAK	EFS+.CP4.F wspieranie równego dostępu do dobrej		867 655,00

jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami		
Inne przewidywane źródła dofinansowania (EUR):		
brak		
Szacunkowa wartość całego projektu (EUR):		
całości wydatków kwalifikowalnych	wkładu własnego	sumy dofinansowań
1 020 770,58	153 115,58	867 655,00
Krótki opis projektu		
<p>Przedmiotem projektu jest:</p> <p>Realizacja programów rozwojowych w placówkach oświatowych.</p> <p>Zakres projektu stanowią następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> dostosowanie szkół i realizowanego nauczania do specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów oraz do potrzeb nauczycieli z niepełnosprawnościami, w tym upowszechnienie modelu dostępnej szkoły, organizacja i realizacja dodatkowej oferty dydaktycznej, przyczyniającej się do rozwoju kompetencji społeczno-emocjonalnych, umiejętności podstawowych, przekrojowych i zawodowych niezbędnych na rynku pracy, w tym kompetencji cyfrowych, zielonych oraz rozwijającej talenty i zainteresowania uczniów (w tym uczniów ze środowisk defaworyzowanych i zdolnych), rozwój umiejętności uczniów poprzez wsparcie potencjału dydaktycznego szkół, organizacja i udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów (w tym realizacja zajęć rewalidacyjnych), wsparcie rodziców/opiekunów prawnych uczniów i nauczycieli w zakresie stymulowania rozwoju ucznia oraz doskonalenia umiejętności 		

wychowawczych, a także zwiększenie kompetencji kadr oświaty w zakresie zapobiegania przemocy i dyskryminacji,

- doradztwo edukacyjno-zawodowe lub zawodowe dla uczniów (w tym indywidualne oraz na każdym etapie kształcenia zajęcia zawodoznawcze u pracodawców);
- doskonalenie zawodowe nauczycieli, w tym w ramach szkoły ćwiczeń,

Głównymi odbiorcami projektu będą dzieci w wieku szkolnym, ich rodzice oraz nauczyciele pracujący w placówkach objętych projektem.

Projekt odpowiada na cel CP 4 (MOFK IV) niniejszej Strategii ZIT i jest wynikiem podjęcia określonych dla przedmiotowego celu działań tj. wsparcia na rzecz wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem nie obejmujące działań dotyczących infrastruktury.

Projekt jest zgodny z Priorytetem X CP: Lepsza edukacja.

Projekt wprowadza zmianę w wymiarach:			
społecznym	gospodarczym	środowiskowym	przestrzennym
TAK	TAK	NIE	NIE

Opracowanie własne

Uzasadnienie zintegrowanego charakteru projektu:

- Projekt jest zgodny i stanowi operacjonalizację celu strategicznego w ramach Strategii ZIT.
- Projekt będzie realizowany w Partnerstwie przez wszystkie jst Partnerstwa (z wyłączeniem Powiatu jako Partnera pozostającego bez wpływu na zasięg terytorialny MOFK). Partnerstwo w projekcie będzie polegało na wspólnym wypracowaniu standardu opieki przedszkolnej, opracowaniu programu szkoleń i wspólnym udzieleniu zamówienia.
- Rezultaty projektu tzn. min.: rozwój kompetencji społeczno-emocjonalnych, umiejętności podstawowych, przekrojowych i zawodowych; pomoc psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów czy podniesienie kompetencji kadry nauczycielskiej zostaną odnotowane na całym terytorium MOFK.
- Rezultaty projektu będą oddziaływały na więcej niż jeden obszar. Bezpośrednie oddziaływanie wystąpi w obszarze społecznym ale pośrednio będzie miało miejsce również oddziaływanie na obszar gospodarczy np. poprzez przywrócenie części mieszkańców MOFK na rynek pracy oraz kreowanie aktywnych postaw z zakresu przedsiębiorczości.

Projekt jest komplementarny do następujących projektów:

Projekty zaplanowane do realizacji w ramach alokacji ZIT:

- Poprawa i ujednolicenie standardu jakości opieki przedszkolnej MOFK poprzez modernizację infrastruktury i wyposażenia przedszkoli oraz placówek wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem.

Tabela 9. Projekt z zakresu tematycznego: Przygotowanie terenów inwestycyjnych

Nr projektu:	07MOFK/ZIT/CP5	Tytuł projektu:	Podniesienie atrakcyjności obszaru poprzez utworzenie terenów inwestycyjnych (sieci Parków Inwestycyjnych) na terenie MOF Krasnegostawu
Lider:	Gmina Siennica Różana	Pozostali partnerzy:	Gmina Łopiennik Górny
Dojrzałość:	Planowanie	Okres realizacji:	2025-2027 r.
Dofinansowanie z programu regionalnego (EUR):			
czy występuje?	cel, priorytet		planowana kwota
TAK	EFRR.CP5.I wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich.		368 062,00
Inne przewidywane źródła dofinansowania (EUR):			
brak			
Szacunkowa wartość całego projektu (EUR):			
całości wydatków kwalifikowalnych	wkładu własnego		sumy dofinansowań
433 014,12	64 952,12		368 062,00
Krótki opis projektu			
Projekt polegał będzie na przygotowaniu gotowych terenów inwestycyjnych do przyszłego wykorzystania przez firmy z sektora MŚP. Zakres Projektu obejmuje objęcie pracami terenu o łącznej powierzchni do 3 ha zlokalizowanymi w miejscowości Zagroda (Gmina Siennica Różana) oraz do 2 ha zlokalizowanych w Gminie Łopiennik Górny.			

Projekt ma na celu budowę w pełni wyposażonego w niezbędną infrastrukturę techniczną, przyjaznego inwestorom obszaru, na którym będzie możliwe lokowanie nowych inwestycji, co w sposób bezpośredni przełoży się na rozwój lokalnej gospodarki oraz tworzenia miejsc pracy.

Głównymi odbiorcami projektu będą przedsiębiorcy a pośrednio również mieszkańcy MOFK.

Projekt odpowiada na cel CP 5 (MOFK V) niniejszej Strategii ZIT i jest wynikiem podjęcia określonych dla przedmiotowego celu działań tj. powstanie infrastruktury biznesowej dla MŚP.

Projekt jest zgodny z Priorytetem XI CP: Rozwój zrównoważony terytorialnie.

Projekt wprowadza zmianę w wymiarach:			
społecznym	gospodarczym	środowiskowym	przestrzennym
TAK	TAK	NIE	TAK

Opracowanie własne

Uzasadnienie zintegrowanego charakteru projektu:

- Projekt wynika z przyjętego w ramach strategii ZIT celu strategicznego Partnerstwa, a realizacja projektu przybliży Partnerstwo do jego osiągnięcia.
- Projekt na każdym etapie realizacji jest realizowany w formule Partnerstwa. Zarówno na etapie planowania, projektowania i wykonawstwa, w projekcie uczestniczą dwie jst Partnerstwa.
- Produkty projektu tj. współpracujące ze sobą Parki Inwestycyjne powstaną na terenie dwóch jst Partnerstwa MOFK.
- Rezultaty Projektu tj. inwestycje zrealizowane na przygotowanych terenach inwestycyjnych wystąpią w dwóch jst MOFK.
- Rezultaty projektu oddziałują na kilka obszarów MOFK: społeczny, gospodarczy oraz przestrzenny.

Projekt jest komplementarny do następujących projektów:

Projekty zaplanowane do realizacji w ramach alokacji ZIT:

- Wzmocnienie potencjału turystycznego obszaru MOF Krasnegostawu poprzez stworzenie i modernizację sieci atrakcji turystycznych wraz z infrastrukturą towarzyszącą.

Tabela 10. Projekt z zakresu tematycznego: Turystyka

Nr projektu:	08MOFK/ZIT/CP5	Tytuł projektu:	Wzmocnienie potencjału turystycznego obszaru MOF Krasnegostawu poprzez stworzenie i modernizację sieci atrakcji turystycznych wraz z infrastrukturą towarzyszącą.
Lider:	Miasto Krasnystaw	Pozostali partnerzy:	1. Gmina Siennica Różana, 2. Gmina Krasnystaw, 3. Gmina Łopiennik Górny, 4. Powiat Krasnostawski.
Dojrzałość:	Planowanie	Okres realizacji:	2023-2026 r.
Dofinansowanie z programu regionalnego (EUR):			
czy występuje?	cel, priorytet	planowana kwota	
TAK	EFRR.CP5.I wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich.	1 184 023,00	
Inne przewidywane źródła dofinansowania (EUR):			
brak			
Szacunkowa wartość całego projektu (EUR):			
całości wydatków kwalifikowalnych	wkładu własnego	sumy dofinansowań	
1 392 968,23	208 945,23	1 184 023,00	
Krótki opis projektu			
Przedmiotem projektu jest:			
<ul style="list-style-type: none"> Przeprowadzenie robót budowlanych i modernizacyjnych dotyczących zabytków i zespołów zabytkowych wraz z otoczeniem (m.in. mała architektura, tereny zielone, ścieżki piesze) 			

- Rozwój infrastruktury turystycznej

Zakres rzeczowy projektu obejmuje:

- Zagospodarowanie doliny rzeki Wieprz wraz z jej starorzeczami oraz starorzecza rzeki Żółkiewka poprzez budowę infrastruktury turystycznej w Krasnymstawie.
- Budowa wieży widokowej w Krasnymstawie wraz z zagospodarowaniem terenu wokół wieży.
- Wykonanie ścieżki na szlaku turystycznym w miejscowości Krynica do zrewitalizowanego obiektu wieży „ariańskiej”. Wykonanie utwardzonego dojścia do XVII w. wieży ariańskiej- najstarszego obiektu tego typu w Polsce poprawi komunikację i podniesie wartość turystyczną tego miejsca. Wykonanie utwardzonej drogi i aplikacji historycznej pozwoli uatrakcyjnić obiekty ariańskie położone w Krynicy i Krupem, gm. Krasnymstaw.
- Wykonanie iluminacji Kolegium Pojezuickiego w Krasnymstawie wraz z zagospodarowaniem terenu przed Kościołem pod wezwaniem św. Franciszka Ksawerego w celu wyeksponowania i uwydatnienia walorów architektoniczno-historycznych obiektu.
- Zagospodarowanie działki znajdującej się w centrum Gminy Łopiennik Górny (przygotowanie przestrzeni publicznej) z przeznaczeniem do turystyki i edukacji. Budowa infrastruktury związanej z promocją turystycznych walorów obszaru MOFK.
- Zagospodarowanie działki położonej w centrum Gminy Siennica Różana, jako miejsca atrakcyjnego turystycznie.

Głównymi odbiorcami projektu są mieszkańcy MOFK (uatrakcyjnienie oferty lokalnego rynku pracy) oraz osoby odwiedzające teren MOFK w celach turystycznych.

Projekt odpowiada na cel CP 5 (MOFK V) niniejszej Strategii ZIT i jest wynikiem podjęcia określonych dla przedmiotowego celu działań tj. ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury i turystyki.

Projekt jest zgodny z Priorytetem XI CP: Rozwój zrównoważony terytorialnie.

Projekt wprowadza zmianę w wymiarach:			
społecznym	gospodarczym	środowiskowym	przestrzennym
TAK	TAK	TAK	TAK

Opracowanie własne

Uzasadnienie zintegrowanego charakteru projektu:

- Projekt wynika z przyjętych w ramach strategii ZIT celów strategicznych Partnerstwa a jego realizacja umożliwi ich osiągnięcie.
- Projekt na każdym etapie realizacji jest realizowany w formule Partnerstwa. Zarówno na etapie planowania, wykonawstwa, wdrażania jak i użytkowania w projekcie uczestniczy pięć jst Partnerstwa.
- Produkty projektu tj. (zmodernizowane, odrestaurowane, zdigitalizowane, wyposażone w infrastrukturę towarzyszącą) atrakcje turystyczne wystąpią w pięciu jst MOFK.
- Rezultaty Projektu tj. zwiększenie liczby osób odwiedzających MOFK w celach turystycznych oraz uatrakcyjnienie rynku pracy wystąpią na terenie jst MOFK realizujących projekt.
- Rezultaty projektu oddziałują na kilka obszarów MOFK: społeczny (rynek pracy), gospodarczy (powstawanie nowych usług i nowych podmiotów gospodarczych) oraz przestrzenny (modernizacja lub renowacja ładu architektoniczno-przestrzennego).

Projekt jest komplementarny do następujących projektów:

Projekty zaplanowane do realizacji w ramach alokacji ZIT:

- Modernizacja systemu zagospodarowania odpadów w ramach ZIT MOF Krasnegostawu poprzez ujednoczenie standardu infrastruktury, wyposażenia i funkcjonowania PSZOK zlokalizowanych na terenach jst tworzących Partnerstwo.
- Organizacja międzygminnego publicznego transportu zbiorowego na terenie MOF Krasnegostawu.
- Rozwój produkcji energii ze źródeł odnawialnych na terenie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Krasnegostawu.

5.3. Powiązanie pomiędzy projektami

Każdy z Projektów ujętych na liście projektów strategicznych Strategii ZIT Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Krasnegostawu jest projektem partnerskim i zintegrowanym. Zintegrowanie projektów zostało wykazane w rozdziale 5.2.

Projekty te powiązane są ze sobą poprzez ich wzajemną komplementarność, która szerzej również została opisana w rozdziale 5.2. Planowaniu projektów

przyświecało założenie, aby składały się one z powiązanych pomiędzy sobą zadań projektowych tworząc spójne i kompletne działanie gwarantujące częściową realizację celów oraz idea wzajemnego dopełniania się ich rezultatów w celu uzyskania efektu synergii na poziomie niemożliwym do osiągnięcia przez pojedyncze działania.

Takie podejście do planowania projektów obok zasady realizacji celów strategicznych wynika każdorazowo z szerszej wizji rozwoju Partnerstwa wpisanej zarówno w kontekst lokalnych wyzwań jak i planowania rozwoju z poziomu regionalnego.

5.4. Produkty i rezultaty projektów oraz ich wskaźniki

Tabela 11 Produkty projektów i ich wskaźniki

Produkt	Wskaźnik produktu	Miara
01MOFK/ZIT/CP1 - Rozwój elektronicznych usług publicznych na obszarze MOF Krasnegostawu		
e-usługi	PLRO012 Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości co najmniej 4 – transakcja.	Liczba bezwzględna
System cyberbezpieczeństwa	PLRO014 Liczba podmiotów wspartych w zakresie cyberbezpieczeństwa.	Liczba bezwzględna
02MOFK/ZIT/CP2 - Modernizacja systemu zagospodarowania odpadów w ramach ZIT MOF Krasnegostawu poprzez ujednoczenie standardu infrastruktury, wyposażenia i funkcjonowania PSZOK zlokalizowanych na terenach jst tworzących Partnerstwo		
Wybudowane lub zmodernizowane punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych	PLRO060 Liczba wspartych punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK)	Liczba bezwzględna
Udostępnione dla ludności obiekty PSZOK	RCO074 Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	Liczba bezwzględna

Produkt	Wskaźnik produktu	Miara
03MOFK/ZIT/CP2 - Organizacja międzygminnego publicznego transportu zbiorowego na terenie MOF Krasnegostawu		
Niskoemisyjne środki transportu	PLRO088 Liczba zakupionych jednostek taboru autobusowego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej i metropolitarnej	Liczba bezwzględna
Kampanie informacyjno-edukacyjne z zakresu świadomości ekologicznej	PLRO073 Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno-edukacyjnych kształtujących świadomość ekologiczną	Liczba bezwzględna
04MOFK/ZIT/CP2 - Rozwój produkcji energii ze źródeł odnawialnych na terenie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Krasnegostawu		
Instalacje fotowoltaiczne	PLRO034 Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE.	Liczba bezwzględna
Energia elektryczna ze źródeł odnawialnych	PLRO026 Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych.	kWh
05MOFK/ZIT/CP4 - Poprawa i ujednoczenie standardu jakości opieki przedszkolnej MOFK poprzez modernizację infrastruktury i wyposażenia i przedszkoli.		
Projekty w ramach strategii ZIT	RCO074 Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego.	Liczba bezwzględna
Przebudowane lub zmodernizowane placówki przedszkolne.	PLRO123 Liczba przebudowanych lub zmodernizowanych przedszkoli.	Liczba bezwzględna
06MOFK/ZIT/CP4 - Rozwój oferty placówek oświatowych MOF Krasnystaw poprzez realizację programów rozwojowych		

Produkt	Wskaźnik produktu	Miara
Wsparcie kadry placówek systemu oświaty (szkolenia, warsztaty etc.).	1. Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem. 2. Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem. 3. Liczba dzieci/uczniów o specjalnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych, objętych wsparciem..	Liczba bezwzględna
07MOFK/ZIT/CP5 - Podniesienie atrakcyjności obszaru poprzez utworzenie terenów inwestycyjnych (sieci Parków Inwestycyjnych) na terenie MOF Krasnegostawu.		
Wdrożone rozwiązania Strategii ZIT	RCO075 Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego.	Liczba bezwzględna
Oferta terenów inwestycyjnych	PLRO145 Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych.	ha
08MOFK/ZIT/CP5 - Wzmocnienie potencjału turystycznego obszaru MOF Krasnegostawu poprzez stworzenie i modernizację sieci atrakcji turystycznych wraz z infrastrukturą towarzyszącą.		
Wdrożone rozwiązania Strategii ZIT	RCO075 Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego.	Liczba bezwzględna
Obiekty turystyczne przygotowane do włączenia w politykę rozwoju branży turystycznej.	RCO077 Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem.	Liczba bezwzględna

Opracowanie własne

Tabela 12 Rezultaty projektów i ich wskaźniki

Rezultat	Wskaźnik rezultatu	Kierunek zmiany
01MOFK/ZIT/CP1 - Rozwój elektronicznych usług publicznych na obszarze MOF Krasnegostawu		
Dostępne dla ludności nowe lub zmodernizowane usługi cyferowe	RCR011 Liczba użytkowników nowych i zmodernizowanych publicznych usług, produktów i procesów cyfrowych.	Wzrost w liczbach bezwzględnych
02MOFK/ZIT/CP2 - Modernizacja systemu zagospodarowania odpadów w ramach ZIT MOF Krasnegostawu poprzez ujednoczenie standardu infrastruktury, wyposażenia i funkcjonowania PSZOK zlokalizowanych na terenach jst tworzących Partnerstwo		
Recykling odpadów	RCR047 Odpady poddane recyklingowi.	Wzrost w tonach
Zasoby surowców wtórnych	RCR048 Odpady wykorzystywane jako surowce.	Wzrost w tonach
03MOFK/ZIT/CP2 - Organizacja międzygminnego publicznego transportu zbiorowego na terenie MOF Krasnegostawu		
Nowe linie komunikacji wewnętrzne MOFK obsługiwane przez transport publiczny.	RCR062 Roczna liczba użytkowników nowego lub zmodernizowanego transportu publicznego (użytkownicy).	Wzrost w liczbach bezwzględnych
Zero lub niskoemisyjny transport publiczny MOFK.	RCR029 Szacowana emisja gazów cieplarnianych (Tona ekwiwalentu CO ₂ /rok).	Zmniejszenie/zastąpienie (Tona ekwiwalentu CO ₂ /rok).
04MOFK/ZIT/CP2 - Rozwój produkcji energii ze źródeł odnawialnych na terenie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Krasnegostawu		
Zmniejszenie/zastąpienie zużywanych konwencjonalnych surowców energetycznych.	RCR029 Szacowana emisja gazów cieplarnianych.	Zmniejszenie/zastąpienie (Tona ekwiwalentu CO ₂ /rok).
Zwiększenie zużycia energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.	PLRR013 Ilość wytworzonej energii elektrycznej ze źródeł OZE.	kWh/rok

Rezultat	Wskaźnik rezultatu	Kierunek zmiany
05MOFK/ZIT/CP4 - Poprawa i ujednoczenie standardu jakości opieki przedszkolnej MOFK poprzez modernizację infrastruktury i wyposażenia i przedszkoli.		
Świadczenie usług opieki nad dziećmi w nowych lub zmodernizowanych placówkach przedszkolnych.	RCR070 Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki nad dziećmi.	Wzrost w liczbach bezwzględnych.
06MOFK/ZIT/CP4 - Rozwój oferty placówek oświatowych MOF Krasnystaw poprzez realizację programów rozwojowych.		
Świadczenie usług opieki nad dziećmi przez wykwalifikowaną kadrę pracowniczą.	1. Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty, którzy uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu programu. 2. Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje lub kompetencje po opuszczeniu programu.	Wzrost w liczbach bezwzględnych.
07MOFK/ZIT/CP5 - Podniesienie atrakcyjności obszaru poprzez utworzenie terenów inwestycyjnych (sieci Parków Inwestycyjnych) na terenie MOF Krasnegostawu.		
Powstawanie nowych inwestycji.	PLRR037 Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych.	Wzrost w liczbach bezwzględnych.
08MOFK/ZIT/CP5 - Wzmocnienie potencjału turystycznego obszaru MOF Krasnegostawu poprzez stworzenie i modernizację sieci atrakcji turystycznych wraz z infrastrukturą towarzyszącą.		
Napływ osób odwiedzających MOFK w celach turystycznych.	RCR077 Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem.	Wzrost w liczbach bezwzględnych.
Nowe miejsca pracy	RCR001 Miejsca pracy utworzone we wspieranych jednostkach.	Wzrost w liczbach bezwzględnych.

Źródło: opracowanie własne

6. Elementy Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (SUMP)

SUMP (ang. Sustainable Urban Mobility Plan) – czyli Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej – to strategia długoterminowa, która jest wypracowywana wraz z mieszkańcami i ekspertami, ma zapewnić zbilansowany rozwój wszystkich środków transportu, która będzie regularnie monitorowana i weryfikowana i która będzie zawierała plan wdrożenia.

„Umowa Partnerstwa dla Realizacji Polityki Spójności 2021-2027 w Polsce” zawiera zobowiązanie w zakresie warunków finansowania projektów dotyczących mobilności miejskiej:

„Inwestycje w zrównoważoną mobilność miejską będą opierać się na odpowiednim planowaniu mobilności miejskiej, które przyjmie następujące formy:

- we wszystkich miastach wojewódzkich oraz w gminach położonych w ich miejskich obszarach funkcjonalnych przyznanie dofinansowania projektom będzie uzależnione od przyjęcia SUMP;
- w innych miastach powyżej 100 000 mieszkańców oraz w gminach położonych w ich miejskich obszarach funkcjonalnych przyznanie dofinansowania projektom będzie uzależnione od przyjęcia: SUMP lub innego dokumentu z zakresu planowania transportu miejskiego oraz zobowiązania, że SUMP zostanie przyjęty nie później niż do 31 grudnia 2025 r.;
- w pozostałych miastach poniżej 100 000 mieszkańców przyznanie dofinansowania projektom będzie uzależnione od przyjęcia odpowiedniego dokumentu z zakresu planowania transportu miejskiego (np. odpowiednio dostosowanej strategii ZIT), przy czym preferowany będzie SUMP.”

W związku faktem, iż każda z jst tworzących Miejski Obszar Funkcjonalny Krasnegostawu jest zamieszkiwana przez mniej niż 100 000 mieszkańców niniejszy rozdział Strategii poświęcony został zrealizowaniu warunku „dostosowania strategii ZIT” poprzez ujęcie w nim elementów SUMP (planów transportu miejskiego).

6.1. Diagnoza potrzeb w zakresie transportu miejskiego

W wyniku przeprowadzenia diagnozy MOFK stwierdzono, iż „Czystość środowiska naturalnego MOFK jest warunkiem niezbędnym dla realizacji głównych kierunków rozwoju Partnerstwa (rolnictwo, przetwórstwo rolno-spożywcze, turystyka). [...] Chociaż poziomy zanieczyszczenia powietrza mieszczą się w normach wynikających z przepisów prawa to pożądane jest zmniejszenie poziomu emisji pochodzącej z gospodarstw domowych oraz **transportu**. [...] systematyczna poprawa jego stanu (stanu środowiska) jest niezbędna dla wykorzystania jego potencjału i zrealizowania planowanych kierunków rozwoju”. Dodatkowo „Położenie MOFK jest jednym z jego najpoważniejszych atutów, jednakże, aby było możliwe wykorzystanie tego atutu niezbędne jest [...] podniesienie jakości i dostępności transportu publicznego. Aktualnie na terenie większości jst Partnerstwa występują obszary o utrudnionym dostępie do usług transportu publicznego. Zjawisko stanowi barierę zarówno dla części mieszkańców i ich aspiracji zawodowych oraz potrzeb, jak i dla osób odwiedzających MOFK, którzy są zmuszeni do korzystania z własnych środków transportu”. Wobec powyższego do kategorii kluczowych wyzwań MOFK zaliczono:

- Poprawę dostępności komunikacyjnej (zarówno wewnętrznej, jak i zewnętrznej) w oparciu o transport niskoemisyjny i zeroemisyjny.
- Systematyczną poprawę jakości środowiska naturalnego dla poprawy jakości życia i stwarzania szans dla budowania przewag konkurencyjnych w wiodących sektorach rozwoju.

Dopełnienie przedmiotowej diagnozy stanowi Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (SUMP). Przedmiotowy dokument jest szczegółowym opisem długoterminowej strategii MOF Krasnegostawu nastawionej na zapewnienie dobrego dostępu do celów podróży i usług wraz z planem jej wdrożenia. Na wykonanie SUMP MOF Krasnegostawu pozyskał dofinansowanie w ramach programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 (priorytet V Zrównoważona mobilność miejska, Działanie 5.3 Wspieranie strategii niskoemisyjnych - typ projektu 1).

6.1.1. Uwarunkowania MOFK wynikające z położenia partnerstwa w regionie/kraju

Największym ośrodkiem osadniczym w Partnerstwie jest Miasto Krasnystaw. Liczące 18 169 mieszkańców jest miastem małym zlokalizowanym w niedalekiej odległości tj. około 55 km na południowy wschód od Lublina - stolicy regionu (czas dojazdu ok. 50 min.), około 33 km na północ od

Zamościa (czas dojazdu ok. 30 min) i około 31 km na południowy zachód od Chełma (czas dojazdu ok. 30 min.), które są miastami subregionalnymi. Krasnystaw dzieli odległość 56 km od przejścia granicznego w Dorohusku i 83 km od drugiego przejścia w Hrebennem. Oba to przejścia z Ukrainą.

Ze względu na ww. czasy dojazdu do ośrodka centralnego oraz ośrodków subregionalnych należy uznać, iż położenie MOF nie ma charakteru peryferyjnego, a dostęp do oferowanych usług przez ww. ośrodki nie jest obciążony barierą czasu.

Takie położenie MOF nie determinuje w sposób szczególnie mocny rozwoju Krasnegostawu jako ośrodka usługowego, co wzmacniają dodatkowo niekorzystne procesy demograficzne przekładające się negatywnie na wszelkiego rodzaju analizy popytowe. Z drugiej strony położenie to sprawia, że zwiększa się możliwość wykorzystania atrakcji turystycznych i rekreacyjno-wypoczynkowych obszaru Partnerstwa w ofercie jednodniowej lub weekendowej.

Odległości Krasnegostawu od pozostałych gmin Partnerstwa wynoszą od ok. 11 do ok. 14 km, a czas dostępu w granicach 15 min., co sprawia, że obszar Partnerstwa stanowi zwartą terytorialnie i dostępną przestrzeń (najdalej położone wzajemnie w ramach MOF gminy to Izbica i Łopiennik Górny z odległością około 25 km i czasem przejazdu 25 min.). Podane czasy przejazdu dotyczą transportu indywidualnego w dni powszednie.

Analiza powiązań funkcjonalnych oraz określenie wiodących funkcji na obszarze partnerstwa, potwierdzają rdzeniowy charakter Krasnegostawu i jego znaczenie jako ośrodka dostarczającego szereg usług dla całego obszaru partnerstwa. Jednakże bliskie odległości od ośrodków subregionalnych i ośrodka regionalnego powodują, iż częściowo popyt na usługi zarówno publiczne, jak i rynkowe zaspakajany jest w tych właśnie ośrodkach. Stanowi to o zasięgu i zakresie oddziaływania funkcjonalnego Miasta Krasnystaw. Oferta usługowa ww. miast jest realną konkurencją dla Krasnegostawu w szczególności z powodu słabej oferty usług transportu publicznego wewnątrz MOFK.

6.1.2. Komunikacja i transport w tym aspekty zrównoważonej mobilności

Układ infrastruktury drogowej

Sieci transportowe i telekomunikacyjne są kluczowymi czynnikami rozwoju obszaru, ponieważ stanowią techniczną infrastrukturę włączenia danego obszaru w szerszą sieć przepływów towarów, ludzi i idei.

Nadrzędnym układem komunikacyjnym MOF Krasnegostawu jest korytarz drogi krajowej nr 17, która jest tranzytowym szlakiem komunikacyjnym, a w powiązaniu z drogami wojewódzkimi stanowi szkielet komunikacyjny, do którego winny być nawiązywane wszelkie rozwiązania na drogach powiatowych. Drogi powiatowe stanowią sieć uzupełniającą do szkieletu dróg krajowych i wojewódzkich będąc, poprzez sieć dróg gminnych, połączeniem wszystkich ważniejszych miejscowości powiatu, a co za tym idzie również MOFK z drogami głównymi i pełniąc w ten sposób funkcje skrótów oraz dróg objazdowych.

Stopień nasycenia terenu powiatu drogami określa jego wewnętrzną dostępność komunikacyjną transportem samochodowym. Szczególną rolę pełnią w systemie transportowym drogi o nawierzchni twardej. Współczynnik określający liczbę kilometrów twardych dróg powiatowych i gminnych na 100 km² powierzchni dla MOF wynosi 72,62 co jest słabszym nasyceniem w stosunku do regionu, dla którego ten współczynnik wynosi 86,41. Biorąc pod uwagę specyfikę obszaru złożonego głównie z terenów rolniczych w tym konkretnym przypadku współczynnik ten może nie odzwierciedlać, w sposób obiektywny, poziomu dostępności komunikacyjnej MOFK. **Tym samym w zakresie mobilności elementem szczególnej uwagi w kontekście zaplanowanego rozwoju powinna być kwestia systemu transportu.**

Istniejąca sieć dróg zapewnia mieszkańcom MOF dogodne skomunikowanie zarówno z ośrodkiem centralnym regionu Lublinem, jak i sąsiadującymi z Partnerstwem miastami subregionalnymi Zamościem i Chełmem. Czasy dojazdu transportem indywidualnym do przedmiotowych ośrodków wynoszą odpowiednio około 50 min. do Lublina i około 30 minut do Zamościa i Chełma.

Zrealizowanie przez GDDKiA zadania polegającego na budowie drogi S17 skróci czas dojazdu do Lublina do około 30 min. co znacząco wpłynie na komunikację zewnętrzną MOFK.

Aktualnie w zakresie ww. inwestycji GDDKiA:

- zgodnie ze stanem zaawansowania realizacji odcinka S17 Piaski – Hrebenne dla odcinka 17 Piaski (z węzłem) - Łopiennik (z węzłem) długości 16,65 km jest na etapie postępowania przetargowego.
- dla odcinka S17 Łopiennik (bez węzła) - Krasnystaw Północ (bez węzła) o długości 9 km jest w przygotowaniu.

- dla odcinka S17 Krasnystaw Północ (z węzłem) – Izbica (z węzłem) o długości 18,8 km jest na etapie postępowania przetargowego.
- dla odcinka S17 Izbica (bez węzła) – Zamość Sitaniec (z węzłem) o długości 9,89 km jest na etapie postępowania przetargowego.
- dla odcinka S17 Zamość Sitaniec - Zamość Wschód o długości 11 km jest w przygotowaniu.
- dla odcinka S17 Zamość Wschód – Zamość Południe o długości 12,2 km jest w realizacji.
- dla odcinka S17 Zamość Południe (bez węzła) – Tomaszów Lubelski Północ (bez węzła) o długości 18,5 km jest na etapie realizacji.
- odcinek S17 obwodnica Tomaszowa Lubelskiego o długości 9,58 jest w użytkowaniu.
- odcinek S17 Tomaszów Lubelski – Hrebenne o długości 17,3 km jest na etapie realizacji.

Powyższe wskazuje na znaczny stopień zaawansowania inwestycji co powoduje, iż wszelkie plany rozwoju Partnerstwa winny uwzględniać przedmiotową trasę i wynikające z tego faktu uwarunkowania.

Jakość sieci dróg mierzona wskaźnikami

Wskaźnik obciążenia sieci dróg liczony liczbą pojazdów samochodowych i ciągników na 1 km dróg twardych wynosi w Partnerstwie 75,62 zaś średnia dla regionu lubelskiego 86,31, co świadczy o wyraźnie mniejszym obciążeniu dróg MOF od średniej regionalnej. W okresie analizy dynamika dla wskaźnika w MOF wynosi 109,61%, co jest o 3,2% szybszym przyrostem obciążenia dróg od średniej wojewódzkiej.

Wskaźnik udziału dróg o nawierzchni twardej ulepszonej do ogółu dróg dla MOF wynosi 67,8%, co w porównaniu z wskaźnikiem dla całego województwa (57,05%) jest wynikiem wyraźnie lepszym z nieco tylko, bo o 0,13%, wolniejszą od średniej wojewódzkiej dynamiki zwiększania się wskaźnika.

Udział wydatków majątkowych inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Dziale 600 - Transport i łączność) w MOF (66,51%) przybiera wyraźniej mniejszą wartość aniżeli wynosi średnia dla regionu (75,08%). Niższa wartość tego współczynnika świadczy o wolniejszym tempie rozwoju sieci drogowej, jednakże jednym z powodów niższej wartości wskaźnika może być opisywane mniejsze aniżeli w regionie obciążenie istniejącej sieci drogowej. Interpretacja ta jest wysoce prawdopodobna w związku z bardzo zbliżonymi wartościami wskaźników udziału wydatków na drogi w całym budżecie które

przybierają wartości: dla MOF 7,80% i dla regionu 7,08%. Drugim elementem mogącym wyjaśniać ww. zjawisko może być wyższa od średniej wojewódzkiej wartość bazowa wskaźnika udziału dróg o nawierzchni twardej ulepszonej do ogółu dróg. **Konstatacją przedmiotowych wniosków ponownie winno być zwrócenie uwagi na kwestie typu i jakości funkcjonowania transportu publicznego.**

Układ infrastruktury kolejowej

MOF Krasnegostawu wpisuje się w promienisty układ systemu zewnętrznych głównych powiązań kolejowych Lublina. Przez obszar Partnerstwa przebiega linia kolejowa nr 69 Lublin – Zamość. Przedmiotowa linia zapewnia połączenie z Lublinem w czasie 54 – 80 min. Linia 69 ma charakter linii drugorzędnej jednotorowej. „Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego” przewiduje modernizację przedmiotowej linii do roku 2030. Dodatkowo Krasnystaw (zarówno miasto jak i gmina) oraz Miasto i Gmina Izbica zostały uwzględnione w planie budowy promienistego układu infrastruktury połączeń kolejowych dla Centralnego Portu Komunikacyjnego. **Dopełnieniem możliwości generowanych przez tak zaprojektowany transport kolejowy musi być zapewnienie transportu publicznego wewnątrz MOFK, bez czego wykorzystanie funkcji transportu kolejowego nie będzie możliwe a zarówno mieszkańcy jak i osoby odwiedzające Obszar w celach turystycznych zmuszeni będą do korzystania z transportu indywidualnego.**

Pozostałe zagadnienia dostępności komunikacyjnej

Jednym z głównych źródeł transportu pozostaje w MOF transport z wykorzystaniem prywatnych pojazdów osobowych (transport indywidualny). Wskaźnik liczby samochodów na 100 mieszkańców jest w MOF nieco niższy niż w regionie i wynosi 62,3 w stosunku do 66,11.

Na terenie wszystkich gmin MOF funkcjonuje transport publiczny.

Powszechną formą transportu publicznego na terenie MOF jest transport kołowy oparty o pojazdy spalinowe. Dodatkowo na terenie Miasta Krasnystaw, Miasta i Gminy Izbica oraz Gminy Wiejskiej Krasnystaw funkcjonuje transport kolejowy. W zakresie transportu kolejowego dostawcami usług transportowych są spółki PKP Intercity i Polregio.

Na terenie Gminy Łopiennik Górny w ocenie mieszkańców około 1/3 wsi nie posiada połączenia ani do centrum gminy ani do powiatu. W przypadku Gminy Siennica Różana transport funkcjonuje w ograniczonym zakresie tzn. komunikacja w ramach programu „Door to door”. Funkcjonuje również

komunikacja świadczona przez przewoźników niezależnych od gminy oraz przez przewoźnika świadczącego dowozy uczniów do szkoły. Na terenie Miasta i Gminy Izbica około 1% mieszkańców nie posiada dostępu do transportu publicznego, około 49% mieszkańców posiada dostęp do transportu publicznego mierzony czasem powyżej 30 min. zaś pozostałe 50% mieszkańców ma dostęp do transportu publicznego w czasie krótszym niż 30 min. Część mieszkańców Gminy Wiejskiej Krasnystaw posiada dostęp do transportu publicznego mierzony czasem powyżej 30 min.

W gminach obszaru Partnerstwa jest zróżnicowana sytuacja pod względem występowania dróg rowerowych pełniących funkcje czysto komunikacyjne (z wyłączeniem tras turystycznych⁸):

- Miasto Krasnystaw posiada około 1,8 km dróg rowerowych.
- Miasto i Gmina Izbica nie posiada dróg rowerowych.
- W Gminie Wiejskiej Krasnystaw występuje 435 m dróg rowerowych.
- W Gminie Łopiennik Górny, podobnie jak w Izbicy, nie występują drogi rowerowe.
- Natomiast w Gminie Siennica Różana łączna długość dróg rowerowych pełniących funkcje komunikacyjne wynosi 1,0 km.

Uwzględniając powierzchnię obszaru poszczególnych gmin, jak i całego Partnerstwa, należy zauważyć, iż długość dróg rowerowych pełniących funkcję komunikacyjną jest bardzo mała, zdecydowanie niewystarczająca do tego, aby stanowić realną alternatywę zarówno dla transportu samochodowego prywatnego, jak i publicznego.

Łączna liczba Miejsc Obsługi Rowerowej na obszarze MOF wynosi 6 (po dwa w Mieście Krasnystaw i Gminie Krasnystaw oraz po jednym w Izbicy i Siennicy Różanej).

Na obszarze Partnerstwa usługi transportu osobowego są świadczone przez kilkunastu przewoźników, którzy posiadają zezwolenia na wykonywanie regularnego przewozu osób w krajowym transporcie drogowym, wydane przez starostę krasnostawskiego. **Jak wspomniano powyżej transport ten realizowane jest z wykorzystaniem pojazdów spalinowych co stanowi**

⁸ Zgodnie z danymi w statystyce GUS.

czynnik negatywnego oddziaływania na środowisko będące największym potencjałem Partnerstwa.

Na terenie MOF nie występują takie usługi jak zintegrowany bilet obejmujący swym zasięgiem więcej niż jedną gminę, e-usługi transportowe czy zaawansowane systemy zarządzania transportem publicznym. Nie występują również systemy wypożyczalni elektrycznych miejskich pojazdów jednośladowych takich jak rowery czy hulajnogi.

6.2. Strategiczne podejście w zakresie mobilności miejskiej

Obszary wykluczone komunikacyjnie lub trudno dostępne na ogół pozostają na marginesie szerszych procesów rozwojowych, a w skrajnych przypadkach lokują się w ogóle poza zasięgiem tych procesów. Brak odpowiednich rozwiązań w zakresie systemu transportu publicznego nie pozwala ani wykorzystać posiadanych potencjałów ani też przełamywać barier rozwojowych i to bez względu na projektowanie pozostałych. Zważywszy na tę konstatację Partnerstwo planując Strategię ZIT racjonalnie włączyło w jej zakres kwestie związane z planem zrównoważonego rozwoju mobilności.

W odpowiedzi na kluczowe wyzwania, dbając o zapewnienie możliwości wykorzystania posiadanych potencjałów Partnerzy MOFK przy udziale interesariuszy jako jeden z warunków rozwoju Obszaru sformułowali cel strategiczny w następującym brzmieniu:

MOF Krasnegostawu to obszar posiadający sprawny i wygodny wewnętrzny transport publiczny, który zapobiega wykluczeniu, jest zarządzany z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi cyfrowych, działa w sposób zapewniający wymianę usług oraz ochronę środowiska naturalnego.

Dodatkowo jako element operacjonalizacji przedmiotowego celu zaplanowano w niniejszej strategii realizację projektu:

Organizacja międzygminnego publicznego transportu zbiorowego na terenie MOF Krasnegostawu.

Szczegółowe opisy ww. celu, jak i projektu, zawierające jednocześnie informacje nt. zaplanowanych produktów i rezultatów, które powstaną na skutek zrealizowania tych zadań zostały opisane w rozdziałach 5.2. „Lista

Projektów” (tabela 5.) oraz 5.4. „Produkty i rezultaty projektów oraz ich wskaźniki” (tabela 11. i tabela 12.). niniejszej Strategii.

PROJEKT

